

Çetmi

'nin

SESİ
GÖZÜ
KULAĞI
NABZI

YIL:11 SAYI:43 OCAK-ŞUBAT-MART 2008

GIYİM DÜNYASI

Yükşel ERGÜL & Hüseyin TAŞÖREN

Merkez: Fuar Kültür Merkezi

No: 33 KONYA

Tel: 0332 353 17 37

Faks: 0332 353 87 47

Şube: Kürkcü Mah. Başarılı Cad.

Karagöbek İş Merkezi No: 24

Tel: 0332 352 35 35 KONYA

Faks: 0332 352 18 82

Şube: Feritpaşa Mah. Gurağaç Sok.

No: 40 KONYA

Tel: 0332 235 11 99

Faks: 0332 235 46 43

Mevlana V.D. 357 022 0658

Çetmililer
Eğitim Kalkınma ve
Yardımlaşma Vakfı Adına
Sahibi ve Yazışları Müdürü
Mehmet BALCI

TEMSİLCİLER

Çetmi	Hüseyin Eşiyok
Anamur	Abdullah Kasap
Karaman	M. Akif Akkoca
Antalya	M. Ali Güven
İzmir	Mehmet Yerlikaya
İstanbul	Mustafa Güçlü
Bursa	Mahmut Uçar
Fransa	Baki Solmaz
88 Fransa	Bilal Balci

YAZI VE FOTOĞRAFLARINIZ İÇİN İRTİBAT

Kerim BOZDAĞ
0539. 232 04 42
0242. 426 25 73

E-POSTA

kerim.bozdog@gmail.com
yeterlajans@hotmail.com

Abone ve Reklam İçin
Banka Hesap Numarası
Vakıflar Bankası
Konya Merkez Şube
Hesap No: 20513 82

ADRES

Çetmililer Eğitim, Kalkınma
ve Yardımlaşma Vakfı
Rampalı Çarşı Kat: 2 No: 186
Meram-KONYA
Tel: 0332. 351 26 67

Tasarım

M. Akif AVCI
H. Ali POLAT

Baskı

Hür Ofset
0332.237 45 91

İÇİNDEKİLER

Selam ile	Kerim BOZDAĞ	2
Çetmi'nin Sesi'nden	Mehmet BALCI	4
İstiklal Marşı'nın Düşün...	H. ALİ POLAT	6
Ahmet ÖZYALÇIN	Niğmetullah UÇAR	8
Çetmi'de Kahve Sohbetleri	Veysel BOZ	9
Birtek Sen Olsaydın	Hatice GÖKGÜN	11
Güneydoğu Gezisi	Dr. Ali ÖZEL	12
Doktor Derviş Olmalıdır	Dr. Nevzat ŞİPLEME	18
Selamün Aleyküm	Halis YAZICI	19
Çanakkale Cephesinden...	H. ALİ POLAT	21
Çetmi'miz Köy Oldu	Kerim BOZDAĞ	24
Çocuklarımız	Niğmetullah UÇAR	25
Dostlar	Ali ASLAN	26
Annem İçin	Veysel BOZ	27
Meyvecilikte Budama...	M.AKİF AVCI	28
Osman Dayımız	Niğmetullah UÇAR	29
Mahallenin Delisi	Nurettin ÖZEL	32
Çetmi	Ayşenur BOZDAĞ	38
Unutulmayan Destan	Ahmet ZENGİN	39
Çetmi'nin Çalışkan İnsan...	Baki GÜÇLÜ	40
Bir Uçtan Bir Uca...	Halit AKSUNGUR	41
Kardeşim	Ali ASLAN	46
Bilmeceler, Fıkralar...		47
Çetmi'den Haberler		48

Selam ile

kerim.bozdog@gmail.com

Kerim Bozdağ

Nihayet 43. sayımız ile karşınızdayız.

Her çikan dergide bir kısım eksiklikler muhakkak var ve bundan en çok bizler muzdarip olmaktadır. Ne

yaparsak yapalım bir kısım hataların önüne geçmek mümkün olmuyor. Biz şöyle şöyle olsun diyoruz böyle bir dergi geliyor önümüze. Şimdi burada bunun nedenleri üzerinde durarak kafanızı şışirmeyelim.

43. sayıya kadar gelebilmiş bir derginin hala kimi meselelerde henüz rayına oturmamış problemlerle hatalı çıkıyor olması aslında kabul edilemez bir durumdur. Bir fotoğraf, bir haber ya da yazı veya şiir yayınlıyorsun bunun içerik ve muhteva açısından bir anlamı olmalı. Derginin sayfeleri, kapağı, hatta içindeki nokta virgül dâhil her şeyi boşa harcanmamalı. Çünkü bu dergi binlerce insanın önüne geliyor ve onbinlerce insan ona bakıp okuyor. Basılan dergi adedi bildiğiniz gibi bin tane. Her dergiyi ortalama on kişi görse bu miktarın onbine çıktığını rahatlıkla söyleyebiliriz. Tabi gelecek nesillerin dergi ile olacak temasını da dikkate alırsak bu sayının kat kat üzerinde bir rakam ihtiva edeceği anlaşılır. Kısaca dememiz odur ki bu dergi onbinlere hitab eden bir yayın organı. O halde daha dikkatli ve seçici olmalı ve gerekli itina gösterilerek kusursuz bir dergi çıkartılmalı... Geçen sayıda değerli şairimiz Niğmetullah Uçar'ın genelde rahmetli olan hemşerilerimiz ile ilgi-

li birçok şiirine yer verdik. Bu şiirlerin birini yayınlayıp diğerini yayınlamamak olmazdı. Bu yüzden hepsini yayınladık. Yine geçen sayımızda yayınlanması için gönderdiğimiz kimi yazılar maalesef çıkmadı. Fotoğraflar yine isimsiz ve iki üç sayfede topluca yayınlandı.

Sayın belediye başkanı ve vakfımıza katkıları olan hemşerilerimize ait haberler layığı ile değerlendirilemedi. Bunun sebepleri üzerinde uzun uzun duracak değiliz elbet. Ancak dergimizi dizen Sayın Ahmet Zengin'in o hengâmede işlerinin yoğunluğundan diyelim...

➤

Bu sayımızı hemşerilerimiz Hasan Ali Polat ve Mehmet Akif Avcı düzenleyecekler. Onların katkılarının dergiyi dahada güzelleştireceğine inanıyoruz.

Bilindiği gibi Çetmi'miz nüfus yetersizliği nedeniyle belediyelikten düştü. Bu konuda neler olabileceği ile alakalı yazımızı okuyabilirsiniz. Ancak bu konu ile alakalı geniş değerlendirmeleri sayın belediye başkanımızın kaleminden gelecek sayımızda yayınlayacağız. Kendisi vaki talebimiz üzerine önümüzdeki sayıda bu konuları değerlendireceğini belirtmiştir. Neticeler halkımız için hayırlı olur inşallah diyoruz.

Bu sayımızda Nurettin Özel ağabeyimizin "Mahallenin Delisi" adlı hikâyesini beğenilerinize sunuyoruz. Bu hikâyelerden alınacak dersler var elbette. Bizler büyük bir fikir işçiliğinin ürünü olan bu tür yazılardan edindiğimiz bilgilerle do-

nandıkça hayatı daha iyi kavrayacak ve istikametimizi daha doğru tayin edebileceğiz.

Bu günün dünyasında bilgiden büyük bir hazine, ondan değerli bir şey yoktur. Tabii ki bilmek, bilinmesi gerekenleri açığa çıkarmak ve onu kitlelere ulaştırmak için çeşitli vasıtalarla ihtiyaç var. Şu an için bizim elimizdeki bu dergi vasıtasının kıymetini iyi idrak etmeli ve ona her zeminde sahip çıkmalıyız.

Bizler bir arada ve beraber aynı duygularla geleceğe doğru yürüyor ve birbirimizden güç alıyorsak bunu öncelikle vakfımıza ve onun kurucularına borçluyuz. Vakfımızın devamına her dem katkıda bulunan değerli hemşerilerimizin bu emeklerinin karşılığını ebedi âlemde fazlasıyla alacaklarına inanıyor ve onlar ile her zaman her yerde gurur duyuyoruz.

Çetmi'nin Sesinden

KUTLU DOĞUM HAFTASINDA PEYGAMBERİMİZİ TANIYALIM

Mehmet BALCI

En Sevgili, model insan, örnek peygamber...

Kendisine uyularak örnek alınacak, arkasından gidilecek, güven kaynağı, ümit kapısı, huzur kaynağıdır O.

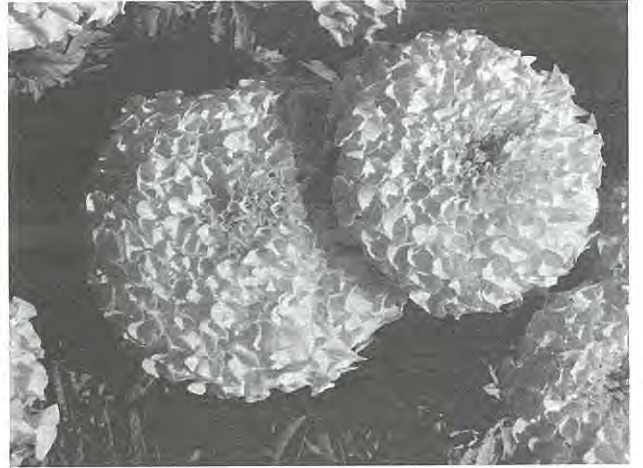
Allah Teâlâ, Kur'an ahlakını hayatında yaşayarak insanlığa örnek olmak üzere bu yüce şahsiyeti seçmiş ve canlı bir Kur'an gibi insanlığa sunmuştur.

Savaşta, barışta, aile hayatında, devlet hizmetinde, günlük işlerde bütün söz ve davranışlarda kendisine uyulması gereken eşsiz bir örnek. Peygamberimiz (s.a.v) Cenâb-ı Hakk tarafından hayatın her kademesinde örnek haline getirilmiştir. Her tür insan, devlet reisi, amir, memur, öğretmen, hakim, işadami, çalışan işçi, zengin, fakir, yaşlı, çocuk, erkek kadın her kesim onun hayatından örnek bulabilir ve alabilir. Çıkmazlarını onunla aşabilir. O, kendi heva ve hevesine hareket edemez, konuşamaz. Vahye göre söyler ve yapar.

Allah (c.c) Kur'an-ı Kerîm'de O'nu bize örnek göstererek "Gerçek şu ki Allah'ı ve ahiret gününü umanlar ve Allah'ı çokça ananlar için Allah'ın peygamberinde güzel örnekler vardır". (Ahzâb Suresi, Ayet: 21)

Bir başka ayette Allah (c.c) "O kendi arzu ve hevesinden konuşmaz. O'nun her konuştuğu, Allah tarafından vahyedilen bir vahiyden başka bir şey değildir" buyurmuştur. (Necm Suresi, Ayet: 3-4)

Sahabeden Amr İbnü'l-As (r.a) anlatıyor: "Ben Rasûlullah aleyhissalâtü vesselamdan işittiğim her şeyi yazıyordum. Kureyş bu işten beni men' etti". Dediler ki: "Sen her şeyi yazıyorsun, hâlbuki Rasûlullah Aleyhissalâtu vesselam insandır. Memnun ve öfkeli halde de konuşur". Bunun üzerine yazmaktan vazgeçtim. Sonra durumu Rasûlullah Aleyhissalâtu vesselama anlattım. Parmağı ile ağzını işaret ederek, "yaz, nefsimi elinde tutan zâta yemin olsun, ondan haktan başka bir şey çıkmaz" buyurdu. (Ebu Dâvud, İlim Bahsi)

Bu yüzden O'nun hayatı iyi bilinmeli, doğru anlaşılmalı ve yaşanmalıdır. Bu yüce şahsiyeti tanımadan, O'nun sevgisiyle gönüllerimizi doldurmadan İslamî bir hayatın gerçekleşmesi mümkün değildir. Çünkü efendimiz (s.a.v) "siz beni, evladınızdan, ana babanızdan ve öz nefsinizden daha çok sevmedikçe gerçek mü'min olamazsınız" buyurmuştur. Hadisi doğru anlayalım. Allah rasûlünün bizim sevgimize ihtiyacı olduğu için değil. Allah (c.c) zaten O'nu sevmiş de yaratmış.

Bizim o sevgiliye, o modele ihtiyacımız olduğu için O'nu seveceğiz. İnsan o sevgi olmadan îmanda kemale eremez. Allah'ın rızasını kazanamaz.

Peygamberimiz (s.a.v)'in yıldız cemaati olan sahabiler, O'na olan sevgi ve muhabbetleri sayesinde bu yüce makama yükselmişlerdir. İşte birkaç örnek:

Tabiinden Nâfi anlatıyor: "Hz. Ömer (r.a)'ın oğlu Abdullah peygamberimizin namaz kıldığı yerleri araştırır oralarda namaz kılardı. Hatta peygamberimiz (s.a.v)'in altında istirahat buyurduğu bir ağaç varsa kurumasın diye her zaman gider o ağacı sulardı". "Abdullah bin Ömer (r.a) Mekke yolunda devesinin yularından tutup çekiyor ve belki ayağım Rasûlullah'ın bindiği devesinin tabanının bastığı yerlere rastlar" diyordu.

Hz. Ömer bir hac esnasında Hacer-i Esved'e yaklaşarak dudaklarını koyup öptü ve "çok iyi biliyorum ki sen zararı ve faydası olmayan bir taşsın. Rasûlullah'ın sana el sürdüğünü ve öptüğünü görmeseydim, ne el sürerdim ne de öperdim" dedi. (Buhâri)

Peygamberimiz (s.a.v) kendisini örnek alan sahabe hakkında "sakın sakın ahabımın aleyhinde bulunmayınız. Onları tariz etmeyiniz. Onları her kim severse bana muhabbeti dolayısıyla sever. Her kim de buğzederse, bana buğzu dolayısıyla buğzeder. Her kim onlara eza ederse, bana eza etmiş olur. Her kim bana eza ederse Allah'a eza etmiş olur. Her kim Allah'a eza ederse çok sürmez Allah onun belasını verir". (Tirmizi)

Peygamberimiz ashabını övdüğü gibi, biz ümmetine olan sevgisini de şu sözlerle ifade buyurmuştur. Hz. Enes (r.a) rivayet ediyor: "Beni görmedikleri halde bana îman eden kardeşlerimi görmeyi çok isterdim". (Ahmed bin Hanbel, Müsned)

Yine Enes (r.a)'dan nakledilen bir hadiste peygamberimiz (s.a.v) "kardeşlerimle ne zaman buluşacağım" dedi. Ashab: "ya Rasûlallah bizler senin kardeşlerin değil miyiz" diye sorunca "sizler benim arkadaşlarım sınız, benim kardeşlerim, beni görmedikleri halde bana îman edenlerdir" diye cevap verdi. (Tabarani)

Değerli kardeşlerim, 1400 yıl öncesinden bize sevgisini gönderen pergamenterimizi ne kadar tanıyoruz. O bize kardeşlerim derken biz O'na ne ölçüde sevdiğimizi ve tanıdığımızı söyleyebiliriz. Çocuklarımıza ve gençliğimize O'nu ne kadar örnek gösterebiliyoruz. Gençlerimiz kimleri örnek alıyorlar! Kılık kıyafetleri, duruş ve davranışlarıyla kimlere benzemeye çalışıyorlar. Efendimizin yüzbinleri aşan sözlerinden kaç tanesini biliyor ve hayatımızda uygulayabiliyoruz?

Gelin O'nu dinleyelim, O'nu arayalım, O'nu anlayalım, O'nu tanıyalım ve O'nu örnek alalım.

Şairler, edipler yüzyıllar boyu O'nu yazmış, O'nu anlamış, O'nu anlatmışlar ve duygularımıza en güzel onlar tercüman olmuşlar. Bakınız, onlardan birisi olan büyük şair M. Akif Ersoy bir şiirinde Rasûlullah'a (s.a.v) olan aşkını şöyle ifade ediyor:

*Dünya neye sahipse, O'nun sevgisidir hep,
Medyun O'na cemiyyeti, medyun O'na ferdi.
Medyundur O masuma bütün bir beşeriyet,
Ya Râb, bizi mahşerde bu ikrâr ile haşret.*

Allah (c.c) kendisinin ve rasûlünün sevgisiyle bizleri ve neslimizi şereflendirsin. Rızasına uygun kul, sevgili habibine lâayık ümmet eylesin.

İSTİKLAL MARŞI'NIN DÜŞÜNDÜRDÜKLERİ

**Hasan Ali
POLAT**

Osmanlı Devleti, I. Dünya Savaşı'ndan yenik ayrıldıktan sonra 30 Ekim 1918 tarihinde, devletin varlığı ve bütünlüğüne yönelik çok ağır şartlar ihtiva eden Mondros Mütarekesi'ni imzalamak zorunda kaldı.

İmzalanan bu Mütareke'nin yedinci maddesi ile İtilaf Devletleri, güvenliklerini tehdit eden herhangi bir stratejik noktayı ele geçirme hakkına sahip olmuşlardı. Nitekim İtilaf Devletleri'nin, bu maddeye dayanarak Anadolu topraklarını işgale başladıkları ve her türlü fenalığı yapmaktan da çekinmedikleri bir anda, Türk Milleti, *"zulmü alkışlayamam zalimi asla sevemem"* diyerek, Mustafa Kemal Paşa liderliğinde, işgalci kuvvetlere karşı topyekûn bir Millî Mücadele'ye girişmiştir. Millî Mücadele, bin yıl önce Sultan Alparslan'ın önderliğinde Orta Asya'dan çıkıp gelip *"Anadolu"* denilen beşiğe belenen ve bin yıldır bu toprakların müdafaası için milyonlarca evladını gözünü kırpmadan bu cennet vatana kurban eyleyen, her şehidinin ardından da *"vatan sağolsun"* diyen bir milletin, Türk Milleti'nin mücadelesidir. Bu mücadele, Türkleri Anadolu'dan söküp atmak gayesiyle birlik olup işgale kalkışan İtilaf Devletleri'nin *"hayâsızca akın"*larına karşı *"göğüslerin siper edilmesi"* ve bağımsızlıktan asla taviz verilmeyeceğinin, *"ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım / hangi çılgın bana zincir vuracakmış, şaşarım"* haykırışının bir tezahürüdür.

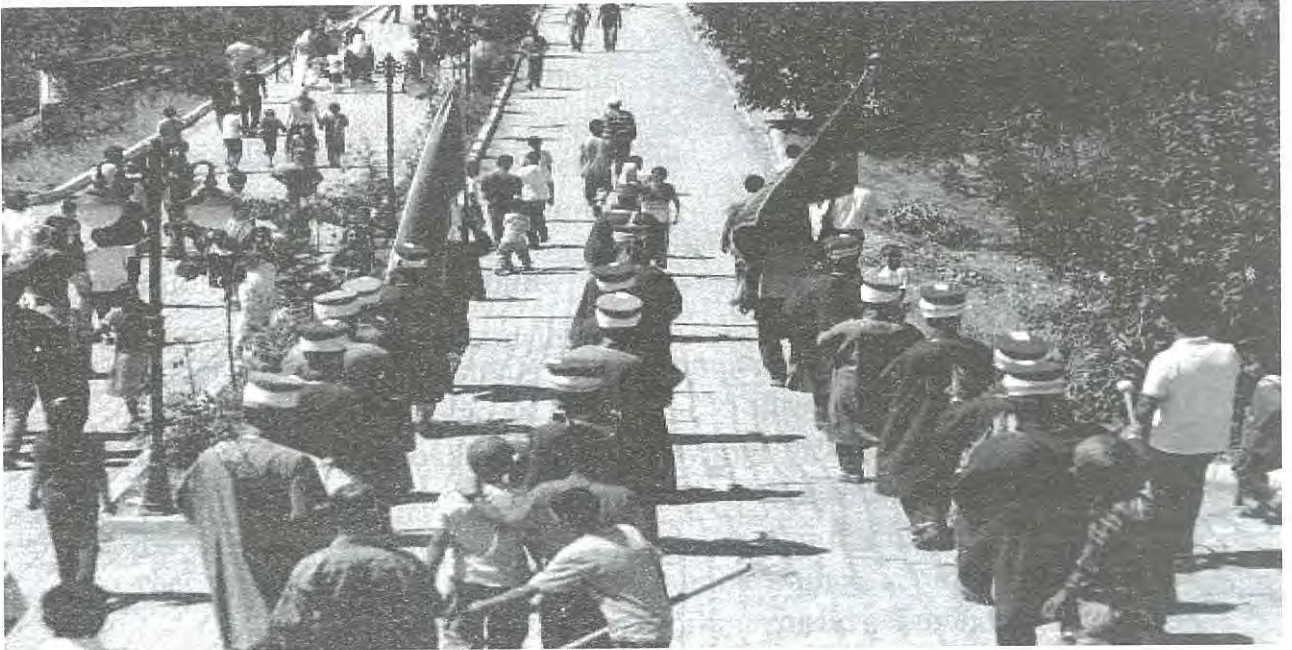
Başlangıcı hayırlı, gelişmesi hayırlı olan Millî Mücadele'nin neticesi de hayırlı olmuş, düşmanlar, *"geldikleri gibi git"*mişler ve bu mücadelenin meyvesi de, *"tek dil, tek bayrak, tek devlet ve tek millet"* düsturunu benimseyen Türkiye Cumhuriyeti olmuştur. Aziz şehitlerimizin kanlarının toprağa akması neticesinde elde edilen bu büyük kazanım, Türk Milleti'nin Anadolu topraklarında bin yıldır var olduğunun ispatı ve inşallah gelecek yüzyıllarda da var olacağının muştusudur. Yine *"şehitlerimizin son örtüsü"*, *"mavi göklerimiz de beyaz ve kızıl süsü"* olan ve rengini aziz şehitlerimizin kanlarından alan Türkün şanlı bayrağı da inşallah ebediyen bu vatanı, Türkiye'de, Türk Milleti'nin bağımsızlığının yegâne sembolü olarak dalgalanıp duracaktır.

Mehmet Akif'in "Korkma" kelimesiyle başlayarak kaleme aldığı İstiklal Marşı, bizlere, Hz. Peygamberin Hz. Ebubekir ile birlikte Mekke'den Medine'ye hicret ederken gizlendikleri Sevr Mağarası'nda Hz. Ebubekir'in endişesine karşılık Hz. Peygamber'in "Korkma Ey Ebubekir, Allah bizimledir" vecizesini hatırlatmalıdır. İstiklal Marşı'na bir bütün olarak baktığımızda da, Mehmet Akif'in, "Korkma ey milletim, Allah bizimledir" dediğini görürüz. Ayrıca Akif'in, Türk Milleti'nin, kararlı, imanlı, yürekli mücadelesinin istiklali fazlasıyla hak ettiğini belirtip "Hakkıdır, Hakk'a tapan milletimin istiklal" dediğini görürüz. "Doğacaktır sana vaat ettiği günler Hakk'ın" diyerek de gelecekte umudunu dile getirip, bu milletin silkinip, elbet bir gün ufuklardan ufuklara yol alacağını ve güçlü bir Türkiye'nin var olacağını müjdelemiştir. Şimdi Türk Milleti'ne düşen görev; Akif'in, "ırkına çek" sözünün gereğini yerine getirmekten ibarettir. "Dilde, fikirde ve işte" geleceğin güçlü Türkiye'sini oluşturmanın yegâne şartı da budur.

Geçmişe sırtını dönmek suretiyle geleceğe yürümenin Türk Milleti'ne getireceği hiçbir şey yoktur. Bu millet, geçmişle bağlarını koparmadan, tarihin ibretlik hadiselerini analiz etmek ve bu suretle de geleceğe emin adımlarla yürümek durumundadır. Unutmayalım ki bu millet, kendine gelmediği, doğruyu eğriden ayırt etmediği, kimliğine, inancına ve kültürüne sahip çıkmadığı müddetçe Mehmet Akif merhumun "Allah bu millete bir daha İstiklal Marşı yazdırmazın" duasına "âmin" demeyi hak etmiş bir millet olarak tasavvur edilemez. O yüzdendir ki bu milletin titreyip kendine gelmesi gerektiği apaçık bir zarurettir. Ki, Akif'in duasına "âmin" demeyi hak etmiş olalım.

Bu duygularla İstiklal Marşı'nın eşsiz şairi Mehmet Akif'i rahmet ve minnetle anıyoruz. Sözün özü, yine, Akif'in yukarıda dile getirilen ifadesidir: "Allah bu millete bir daha İstiklal Marşı yazdırmazın", "âmin".

AHMET ÖZYALÇIN

Cumartesi günü evden çıkmıştı
Para kazanayım döneym diye
Kim bilir nelere hesap yapmıştı
Hatıralar kaldı ondan geriye

İnşaat işinde emek vererek
Zor şartlar altında çalışacaktı
Helal para diye göğüs gererek
Yaşarken hayatla yarışacaktı

Sabah işe başlar verirken emek
İskeleye çöker başı dönünce
Dengeyi kaybeder sendeleyerek
Bunlar olacaktır vade yetince

Beşinci kattadır bulunduğu yer
Yere düştüğünde yaralanmıştır
Herkes gibi o da yaşamak ister
Fakat iç organlar parçalanmıştır

Hastanede doktor bakar uğraşır
Müdahale eder tedavi için
Sonuca ulaşmaz çaresiz kalır
Sevenleri bunu nereden bilsin

Ümitli bekleyiş devam ederken
Onu seven herkes dua ediyor
Sağlık haberini duymak isterken
Başınız sağ olsun öldü deniyor

Pazar gecesinde son nefes çıkar
Vadedilen ömür tamamlanmıştır
Seven gönülleri bir acı sarar
Duyanlar üzülmüş içten yanmıştır

Anamur'a gelen canlı bedeni
Başkaları salla köye götürür
Kabul etmeliyiz başa geleni
Doğa kanunudur bu böyle yürür

Doğan canlı büyür sonra da ölür
Bu yaşlı, bu çocuk, genç diyemeyiz
Bildirilmemiştir gizlidir ömür
Takdir edileni biz bilemeyiz

Ahmet'e bu kadar ömür yazılmış
Yaşadı ve gitti geldiği yere
Hesap defterinde şer kapatılmış
Devam ediliyor hasenelere

Bize düşen görev ağlamak değil
Ona dua etmek hayır göndermek
Ahmet Özyalçın'a dua etsin dil
Budur kalanlara vefa bildirmek

Niğmetullah hala onu tanımaz
İsa oğlu Ahmet Özyalçın bilir
Çetmili olunca ayırım yapamaz
Ahmet, Mehmet, Ayşe hepsi bir
Niğmetullah UÇAR
Antalya, 03.12.2007

ÇETMİDE BİR KAHVE SOHBETİ

Veysel BOZ

Kara Mehmet Ayvat,
Keko Mehmet Uysal,
Gambır Mustafa Yeşil,
Topal Hüseyin Boz,
Kalaycı Memiş Parlak,
Semerci Mahmut, Kahveci
Abdurahman Karadeniz,

Kölenin Ese Akcan, Helim Mustafa, Eski Hacı Osman, Tat Osman Özel. Hepsi toplanmışlar; Abdurahman dayının kahvesinde konuşuyorlar. Kapıdan Semerci Mahmut giriyor. Etrafı şöyle bir süzüyor, kim var kim yok der gibi. Sonra onları görüyor. Selam veriyor ve ekliyor: "geleyim mi ağalar"? Hemen hemen hepsi birlikte "gel, gel bir sen eksiktin zaten" diyorlar.

Kölenin Ese: "adamım çaydanlığın üstünü iyi ört. Çayın demi otursun".

Semerci Mahmut: "merhaba ağalar" der. Merhaba, merhaba, gel şöyle... Hoş geldin.

Keko: "Ulan Mahmut Karaman'a nasıl kaçtığını bi anlatıverde duymayanlar duysun".

Semerci Mahmut başladı gençliğinde çalıştığı işleri anlatmaya. Ağa da ağa, zengin de zengin. Kızları mızları çok güzeldi. Gönlüm yanıyordu falan filan diyerek gençliğini anlatıyordu. Dinleyenler gülüşüyordu.

Kara Mehmet: "Abdurahman, gelirken mektebin önünde Gizirin Hüseyin'i gördüm". "Benim çayımı ayırsın dedi".

Kahveci Abdurahman: "Gelen hoş geldi safa geldi. Gelirse çay içer gelmezse... içemez der, millet gülüşür. Kambır Mustafa: "Ulan Osman Ağa yeni evlendiğini bir anlatsana"?

Eski Hacı Osman: "Yeni evlendim, daha çocuğum. Ben önde, hanım arkada Makmararası'na bahçeye gidiyoruz. O zaman erkek önde avrat arkada yürürdü. Yan yana yürümek ayıptı. Öde belenine doğru vardık. Baktım çocuklar büllü oynuyorlar. Onları böyle görünce coştum, hemen yanlarına koştum. Derken arkamdan bir ses, "Loyn, nereye gidiyon?" Döndüm baktım. Benim evlendiğim yeni gelin. Utandım; geriye yanına döndüm. Çocuk dediğim oyun oynayanlar, benim yaşıtlarımdı. Beni çocuk yaşta ufacıkken evermişler. Şimdiki gençler akıllılar".

Kara Mehmet: "Karının iyisi altı ay yaşamalı" diye bir laf atıyor ortaya herkes gülüşüyor.

Keko Mehmet: "Ne susuyon Topal? Konuşsana".

Topal Hüseyin: "Valla Mehmet Ağa, dayımın gızı duymasın. Ben demem, ama duyarsa senin için kötü olur".

Kambır Mustafa: "Mehmet Ağa ben şahitlik yapmam". Kölenin Ese: "adamım korkmayın, beni örnek alın".

Gülüşürler. Bu arada Kahveci Abdurahman boşalan çay bardaklarını yeni çayla tazelemek için toplamaktadır...

Kalaycı Memiş, Topal Hüseyin'e dönerek, "komşu şu pekmez içtiğiniz meseleyi bir anlatıverde dinleyelim" der.

Topal Hüseyin, "Ütük'le beraber deşdivenlik yaptık. Saz'a geldik pekmez kaynatıyorlar. Onlara görünmedik, oturduk bekliyoruz. Gece yarısı millet yorgun ve uykusuz olunca herkes uyudu kaldı. Biz yanaştık pekmez leğenin yanına iç babam iç. Biz üç kişi pekmez leğenindeki bütün pekmezi içip bitirdik. Oradan köye doğru geldik. Tabi köye varmadan taa eserli armitin oraya çıktık. Üçümüzde uyumuşuz. Guşluk vakti uyandık. Üstümüze yağmur yağmış ama bizim haberimiz yok. Yağmurla kendimize geldik. Yanıyoruz. Meğerse, bizi içtiğimiz pekmezin hararetinden yağmur kurtarmış" derken kapıdan Tat Osman girer.

Helim Mustafa: "Hüseyin Ağa üçüncü kişi kimdi.

Bu arada Tat Osman selam verir.

Topal Hüseyin: "kim olacak işte şu Osman Ağa'ydı", der. Herkes Osman Ağa'ya yer vermeye çalışırken o boş bulduğu sandalyenin birisine oturur. Tat Osman konuşulanlardan habersizdir. Herkes onun yüzüne bakar.

Galeyci Memiş: "şu içtiğiniz pekmezi bide sen anlat bakalım". "Ne pekmezi yahu..." "Sığındı'da içtiğiniz pekmez".

Tat Osman: "ha o mu? Şey pekmezi içtik. Amma nasıl içtik. Deşdivenlik hakkımızı istedik kem küm ettiler. Hakkımızın yerine pekmez içelim mi dedik. Onlarda memnuniyetle olur dediler. Bizde içip bitirdik. Deşdivenlik hakkımızı aldık".

Keko ve Kölenin Eseye "sizde tren yolculuğunu anlatsanıza", derler.

Keko: "Ulan efeler. Biz de İzmir'den trene bindik. Tabi tren bileti ucuz diye. Hareket saati geldi, tren istasyona yanaştı. Vagona bindik. Tıklım tıklım dolu. Kölenin Ese ile başladık kaşınmaya, bitlenmeye. Kendi aramızda birbirimizle konuşuyoruz. Ese şuna bak: tosun gibi. Lan Keko esas sen şuna bak: tank gibi.. diyerek hem konuşuyoruz, hem de etrafa bit atar gibi yapıyoruz. Bizim bu halimizi gören diğer yolcular birer ikişer vagonu terk ettiler".

Sonunda sizin anlayacağınız böylece vagonu boşalttık; rahat bir yolculuk yaptık. Yol yapmaya gitmiştik. O zamanlar İzmir limanı yapılıyordu. Çavuş bu Mehmet Ağa'ydı. Köyden topluca gider, topluca dönerdik. Şimdiki gençler bir gidiyor, beş on sene gelmiyorlar. Ne gelmesi oralarda yurt tutup yuva kuruyorlar".

Kölenin Ese, Gara Mehmet'e dönerek "Mehmet Ağa, Guşgapanı nasıl getirdin anlat hele" dedi.

Kara Mehmet: "Guşgapan İzmir'de kaldı gelmedi. Berduşluk yapıyormuş. Birkaç sene geçmiş köye gelmemiş. Sen o tarafları bilirsin. Get, bul gel dediler köyün büyükleri.

BİRTEK SEN OLSAYDIN

Hatice GÖKGÜN

Gittim. İzmir'de bir müteahhitin yanında çalışıyormuş. Buldum. Konuştuk. Köyü anlattım. Bildiğim havadisleri verdim. Beraberce, orada kaldığı yerde yattık. Sabah hesabını kesip köye geleceğiz. O zamanlar köyün yolu yeni yapıldı. Bu Seki'den giden yol, Yellibel'den yiğit ovasını aşır Dindebol'dan Erменеğe gidiyor diye. Sabah müteahhitin yanına vardık. Mütahit sordu: "Mustafa bu kim?" O da, "Bunların köyünün üstünden şöyle bir yol gidiyormuş, o köylü" dedi. O öyle dedi ama ben çok bozuldum. Belli etmedim. Hesabını kestirip köye aldım geldim. Şimdiki hanımıyla everdik rahmetliyi".

Keko Mehmet:"Efeler bizim köyümüzün yardımseverliği dutkunluğu, düğünde, yangında ve cenazede yardımlaşma, taa eskilerden beri varmış. Bir düşünsenize hele, yayan buradan taa Bursa'ya, hatta Kıbrıs'a güreşlere giderlermiş. Atalarımızın birçok adetlerini unuttuk, terk ettik ama hasta ziyareti, yangına yardım, cenazelere iştirakimizi terk etmedik. İnşallah bizim nesiller de devam ettirirler..." Hepsi birden, "âmin, âmin dediler..."

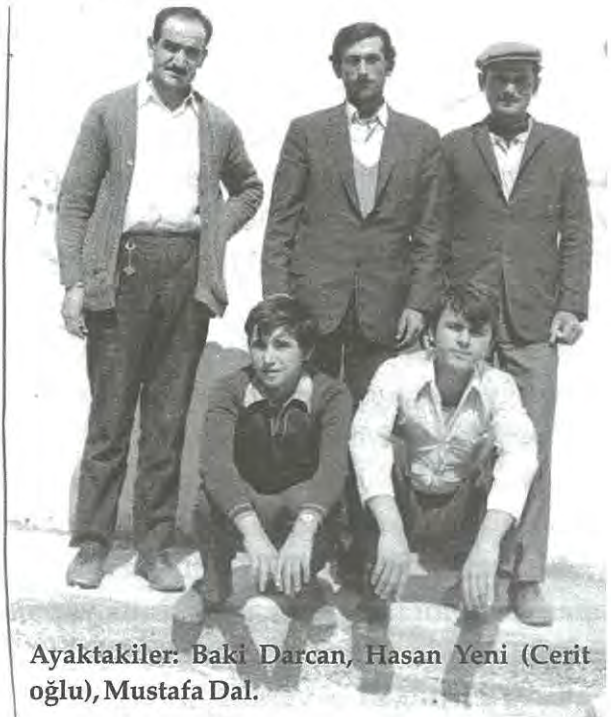

Çaresiz akıllarda bir tek sen
Umutsuz hallerde avuçlarda sen
Kötülük dolu kalplerde sen
Bitmeyen ufuklarda bir tek sen

Kötü düşüncelerin en dibinde sen
Bedenlerin en alıcı yerinde sen
Ruhların en ince yerinde sen
Akılların içinde bir tek sen olsaydın

Doğan güneşin varlığında sen
Solan yaprakların renginde sen
Doğanın yaratıcılığında sen
Gökyüzünün maviliğinde bir tek sen

Kelimeler yetmeyen dudaklarda sen
Bakmaktan usanmayan gözlerde sen
Yazmaktan yorulmayan ellerde sen
Her satır başlarında bir tek sen olasin
ALLAHIM

Ayaktakiler: Baki Darcan, Hasan Yeni (Cerit oğlu), Mustafa Dal.

Güneydoğu Gezisi Hz. VEYSEL KARANİ

Dr. Ali ÖZEL

Geçen sayımızda Diyarbakır'daydık. Oraya varmışken Diyarbakır'ı üs, PKK'yı da tutamak yaparak ülkemizi kuşatma altına alan Avrupa Birliği, Amerika, Yahudi

kısacası Siyonist ve emperyalist güçlerin hainane çalışmalarından çok kısada olsa bahsetmiştik. Haçlı orduları ile devletimizin, devşirme ve dönmeler ile Osmanlı'nın nasıl yok edildiğini de hatırlatmıştık. Ve yine bu Siyonist güçlerin marifeti ile Irak, Filistin, Afganistan misali her gün yüzlerce masum ve de Müslüman kanı akıtıldığını, aynı kan gölünü PKK eliyle ülkemize yöneltmek istediklerini hatırlatmış buna rağmen kimi yöneticilerin akıtılan bu kanlara sessiz kalmakla yetinmeyip gizli ya da aşikar bu Siyonist güçlere destek bile oluyor demiştik.

Şimdi yine yollardayız: Görülecek çok yerler var. İlk durağımız; adına türküler yakılıp şarkılar söylenen Malabadi köprüsü. Köprü, Dicle nehrinin bir kolu olan Batman Çayı üzerinde. Tamamen kesme taşlardan çatılmış taş köprü. Şu anda tarihi geçmişi, kemer genişliği, yüksekliği ve uzunluğu bakımından dünyada bir benzeri yokmuş. Bu köprü, 1150 yıllarında yapılmış. Uzunluğu 220, genişliği 7, kemer yüksekliği de 40 metre olasıymış. Köprüyü orijinal yapan diğer bir husus ise, ayaklarının yapılış şekli. Bu ayakların içerisine bir bölük askerin her türlü ihtiyaçları ile yerleşebileceği odalar

yapılmış. Görmek lazım. Görmeden izahı çok zor.

Bundan sonraki durağımız Veysel Karani hazretlerinin ziyaretgâhı. Veysel Karani, tüm İslam âlemince sevilip sayılan, baş tacı edilen bir veli, bir evliya ve Allah'ın sevgili kullarından bir âdemoğlu. Kendisi Peygamberimizin sevgisine ve övgüsüne mazhar olmuş bir kutlu kişi. Yine Peygamberimizce istediği kadar insana şefaate edebileceği müjdelenen bir veli. Karani hazretlerinin türbesini 1969 yılında da ziyaret etmiştim. Türbe, Siirt'in Baykam ilçesi yakınlarında. O zaman türbenin hali pek perişandı. Etraf pislik ile doluydu. Bu pislikten olacak, karasinekler türbeyi bir bulut gibi sarmıştı. Sinek sürüsünü asla aratmayacak dilenci ordusu türbeyi kuşatıp muhasara altında tutuyordu. Bu dilenci ordusunu yarıp türbeye ulaşmak bir gayret ve cesaret işiydi.

Oysa şimdi türbe kurtuluşa ermiş. Pislik ve sinek sürüsünden eser kalmamış. Üstelik dilenci ordusu da tümüyle terhis olmuş. Türbe yeniden yapılmış ve hemen yanına, çok zarif minareli küçük bir cami eklenmiş.

Türbenin çevre düzenlemesi de mükemmel. Bahçesine küçük tek katlı birçok dükkân yapılmış. Bu dükkânlarda, tespih, takke ve incik boncuk bir sürü şeyler satılıyor. Veysel Karani hazretlerinin pek çok İslam büyüğü gibi birçok yerde türbesi var. Bunun sebebi Müslümanların böylesi değerli insanları sahiplenmesi, onları kendilerine yakın hissetmesi olsa gerek. Veysel Karani hakkında dedikodu türünden ipe sapa gelmez bilgiler ya da bilgisizlikler de dolaşır durur.

Veysel Karani hazretleri aslen Yemen'in Karn ya da Karan köyündendir. Asıl adı Üveys'tir. Peygamberimiz zamanında yaşamıştır ve onu görmeden Müslüman olmuştur. Peygamberimize derin bir sevgiyle bağlanmıştır. Tabiidir. Bu da Peygamberi görmeden ona tabi olmakmış. Çok istemesine, bu yönde yanıp tutuşmasına rağmen

men sahabi olamamıştır. Sahabi olmak içinde Peygamberimizin yüzünü görmek ve sohbetinde bulunmak gerekmiş. Karani hazretlerinin Peygamberimizi göremeyişinin sebebi anacıymış. Çünkü annesi hem felçli hem iki gözü de ama (kör) bir kadıymış. Anacığın kendisinden başka bakacak kimsesi olmadığı içinde bırakıp bir yere gidemiyormuş. Karani hazretleri, köyde yarı deli yarı mecnun olarak bilinen, kimseyle haşır neşir olmayan hep tek başına yaşamayı seven bir kimseymiş.

Köylüleri onun bir deli değil katıksız bir veli olduğunu çok sonradan anlamış. Köyün mecnunu olarak bilinen Karani hazretleri, deve çobanlığı yaparmış. Ücret talep etmez; verenden alır, vermeyene de küsmezmiş. Aldığı paraları da daha fakir olanlarla paylaşmış.

Peygamberimiz kendisinin vefatından sonra üzerindeki hırkanın Veysel Karani hazretlerine verilmesini vasiyet etmiş. Baş gözüyle asla görmediği ve gönül bağı ile kendine sıkıca perçinlediği Karani hazretlerinin köyünü, şeklini ve şemailini en ince teferruatına kadar tarif etmiş ve onu övmüş. Şefa'at edip, ümmetin kurtuluşuna vesile olacak diye de eklemiş.

Peygamberimizin vefatından bir zaman sonra Hz. Ömer ve Hz. Ali emanet hırkayı Veysel Karani'ye vermek üzere Karan köyüne gitmişler. Karan köylüleri kendilerince bir mecnun, bir deli ya da şaşkın olan birisini iki ünlü halifenin arayıp sormasına bir türlü akıl erdiremeyip, o aradığınız Veysel, köyün develerini güder, O'nu, falan dağın falan yerinde bulursunuz deyip iki peygamber dostunu o tarafa yönlendirirler. İki halife, Karani hazretlerini bir vadide namaz kılarken bulurlar. ➤

Namaz ve tespih çok uzun sürer. Onlar bekler. Namaz ve tesbihatını bitiren Karani hazretleri daha önce görmediği bu kişilere selam verip hal hatır sorduktan sonra, emanet hırkanın bir an önce kendisine verilmesini ister. İki halife bu kalp ve gönül gözü açıklığına şaşırıp, aradıkları kişinin o olduğuna kanaat getirerek hırkayı Veysel Karani hazretlerine teslim ederler.

(Burada bir parantez açalım: Şimdiye kadar yeryüzünden kaç tane peygamberin gelip geçtiği bilinmiyor. 124 bin Peygamber deniyor ise de kesin değil. Kuran'da ise 24 Peygamber'in adı geçiyor. Adı geçen peygamberlerin hepsinin hayatı bizlerce muğlâk, bilinmiyor. Yalnızca bizim Peygamberimizin hayatı aydınlık. Hele Medine döneminden sonra Peygamberimizin aldığı soluk ve attığı adımlar bile kayıt altındadır. Bizim peygamberimiz sadece bir haber getiren Resul değildir. Aynı zamanda bir devlet kurucusu (Medine şehir devleti) ve anayasa yapıcısıdır. Ayrıca Bedir, Uhut, Hendek gibi üç büyük meydan muharebesinin de başkomutanıdır ki, şimdiki rütbe ile bir mareşaldir. Yani Peygamberimiz devlet adamı ve mareşal rütbesinde bir askerdir. Böylesine yüksek seciyeli bir Peygamber öldüğü zaman bıraktığı servet sadece bir hasır yazgı, kapacak ve harplerde kullandığı avadanlıklardan ibarettir. Hâlbuki zamanındaki devlet adamları akıl almaz şatafat ve lüks içindedirler. Oysa Peygamberimiz her şeyler önünde yada ayaklarının altıdayken kıt kanaat bir geçim sürmeyi tercih etmiştir. Şimdikilerin kulakları çınlasın.) Veysel Karani'ye teslim edilen hırka onun evlatları ve süre gelen nesilleri tarafından kıymetine yaraşır

şekilde saklanmıştır. Bilahare hırka IRISAN diye bilinen bir beyliğe geçmiş, onlardan da Siirt'te oturan Şeyh İsmail Şükrullah (Şeyh Tillavi) hazretlerine intikal etmiş. Şeyhin torunları bu kutsal emaneti 1618 yıllarında padişah İkinci Osman'a hediye etmiştir. Muhafaza altına alınan hırka, Padişah Abdülmecit tarafından **Hırka-i Şerif** adı ile yaptırılan camiye konulmuş ve orada halen muhafaza edilmektedir. Bilindiği gibi her Ramazan ayında binlerce insan, elle dokunamasalar da, bari göz ve gönül bağı ile peygamberimizin sevgisine ya da hatırasına ulaşmaya çalışmaktadır.

Peygamberimizin bir başka hırkası da **Hırka-yı Saadet** diye bilinen hırkası olup oda Topkapı Müzesi'ndedir. Mısır'dan getirilmiştir. Henüz Müslüman olmayan Kâp adındaki bir Arap şairi Peygamberimizin özelliklerini anlatan bir şiir yazıp takdim etmiş, şiiri çok beğenen efendimiz üzerindeki hırkayı çıkarıp şaire giydirmiştir. Tabi Kâp oracıkta hemen Müslüman olmuştur. Şu anda Topkapı Sarayı'nda bulunan hırka o hırka imiş.

Karani hazretlerinden sonra şimdide başka bir ziyaretteyiz. Şimdiki ziyaretimiz Erzurumlu İbrahim Hakkı Hazretleri. Bu zat 18. yüzyılda yaşamış bir âlim, bilgin. Din ve fenni bilimlerde zamanının göz nuru imiş. Yazmış olduğu Marifetname isimli kitabı çok ünlü. Bu kitap; Kur'an, hadis ve İslami bilgi, edep ve terbiyenin yanında matematik, geometri, gök bilimleri ve tıbbi bilgileri ihtiva etmektedir. **Marifetname** zamanın bütün doğu ve batı dillerine tercüme edilip yayınlanmıştır. Batı ülkelerinde fen bilimleri yönünden okullarda ders kitabı olarak okutulmuştur.

Bu değerli eseri herkese tavsiye ediyorum, lütfen okuyunuz.

İbrahim Hakkı Hazretleri, Erzurumlu ise de vefatından sonra, şeyhi ve kayınpederi Şeyh Tillavi hazretlerinin yanına Siirt'e gömülmüştür.

Şimdi de Bitlis'teyiz. Bitlis, bizim köy misali; toprağı, ovası, ekilip dikilecek yeri yok denecek kadar az olan bir yer. Yalnız gökyüzünü görürsünüz. Ayboğazı'nı yanlamasına genişletin ve içini evlerle doldurun, işte Bitlis böyle bir yer. Ama balı, yağı, peynirleri ve tütünü ile bir dünya markası. Orada bir çay içimi kadar kaldık. Bitlisle ve hepimizin bildiğı bir türkü ile ilgili bir hikâye anlatalım da fareler kısır kalsın.

Efendim, Bitlis Ruslar tarafından işgal edilir. İşgalden önce halk şehri terk eder. Ruslar şehri taş üstüne taş bırakmamacasına yıkar yakar. Karısı başka bir yere, oğulcuğı ile kendisi başka bir yere kaçmayı başaran bir Bitlis'li, düşman çekildikten sonra oğulcağızını bakmak için şehre gönderir. Çocuk şehre geldiğı zaman şehir yerine duman bulutları görür. Birde düşmanca her nasılsa yerle bir edilmeyen beş tane minare. Durumu babasına anlatınca dert ve gam yüklü, aynı zamanda şair ruhlu olan baba, hiç düşünmeden şu meşhur türküyü ağzından döktürür.

"Bitlis'te beş minare, yüreğim oldu pare,

İsterim yâre gidem, cebimde yok beş pare."

(Her mısra sonu nakaratı, beri gel oğlan beri gel")

Tatvan'dayız. Burayı yetmişli yıllarda görmüştüm. Şimdi çok değişmiş, alabildiğince büyümüş. Tatvan Van gölü kıyısında koca bir şehir görünümünde bir ka-

za merkezi. Van gölü 3750 km2. Genişliğı 80 km, derinliğı de yer yer 100 metre olan bu Van gölü kendisini bizim Musagölü'nden daha büyük zannediyor. Tatvan'da da bir yemeklik kaldık. Yediğimiz yemekten mi, içtiğimiz sudanmıdır bilinmez otobüsümüze biner binmez ahali yığıldı. Bulantısı olan, kusan, altına kaçırarak olanlarla otobüs çalkalanmağa başladı. Sık verilen molalar ve yanıımızda bulunan ilaçlarla farfarayı çabuk atlattık.

Bizim Musagölü ile yarış etme cüretini gösteren bu kendini bilmez Van Gölü'nü, güneyinden dolaşarak Akdamar Adası'nın oraya geldik. Bu ada Van Gölü içinde kıyıda bir km. kadar uzakta kayalık ve küçük bir ada. Buranın önemi, üzerindeki tarihi Ermeni Kilisesi'nden ileri geliyor. Bu Ortodoks Ermeni Kilisesi bundan 1100 sene kadar önce yapılmış. Ben ilk gördüğümde harabe halindeydi. Zamanında azametli ve güzel bir kilise olduğu anlaşılıyordu. Şimdilerde devlet tarafından gazete haberlerine göre beş milyon dolar verilerek restore edilmiş. **Ermenilerin, soyumuzu kırdılar diye Türk milletini yerden yere vurduğu, bizden tazminat ve toprak talep ettiği şu günlerde Avrupa ve Amerika'ya yaranmak için ve hele onlarca cami, medrese ve harabe halinde tarihi eserimiz varken bu kiliseye milyarların akıtılması hangi mantığın ve düşüncenin eseridir bilinmez.** Hazır buradayken Akdamar kilisesi ile ilgili hikâyeyi de anlatalım ki, daha önce de dediğimiz gibi fareler kısır kalsın.

Zamanında Akdamar Kilisesi papazının güzel mi güzel, ya da bir içim su gibi bir kızı varmış. Kızcağız gölün kıyısında oturan yağız bir delikanlıya âşık olmuş. İki yağız delikanlı kendi aralarında anlaştıkları bir işa-

retle buluşur hasret giderirlermiş. Kızın ızbandut gibi olan ağabeyleri bu buluşmalardan haberdar olur. Haberdar olunca ne olur demeyin. Olacak olan olur. Yani namus temizliği olur. ızbandut gibi insan azması ağabeyler her zamanki işaretlerini kullanarak oğlanı adaya çağırması için kardeşleri Tamara'yı ikna ederler. Uzatmayalım, kız işareti verince karşı kıyıdaki oğlancağız küreklere asılıp adaya çıkar ve çıkması ile birlikte ölümün kucağına düşmesi bir olur. Yağız delikanlı son nefesini verirken kendisine ihanet ettiğini sandığı sevgilisi Tamara'ya **"Ah Tamara, vah Tamara"** diye sitem etmeyi de ihmal etmez. İşte bu elim olaydan sonra adanın adı Ah Tamar adası olur. Zaman içinde ise çeke çeke Akdamar olur.

Ah Tamara'nın da gönlünü aldıktan sonra Van'a yollandık. Sanırım Van'a 30-40 km. kala bir rampayı tırmanmaya başladık. Çıkış bayağı uzadı. Yani bir dağa tırmanıyoruz gibi. Rampanın sonunda etrafa hâkim yüksek bir tepeye vardık. Burada park etmiş arabalar ve dış sıvası kazma ile kazınmış gibi olan tek katlı büyükçe bir harabe ve harabenin etrafında meraklı hallerle dolaşan insanlar gördük. Bizde durup arabadan inmiştik. Öğrendik ki orası bir jandarma karakolu imiş. Yüzelliden fazla bir PKK'lı câni bir gece karakolu kuşatmış. Binlerce mermi ile karakolda santimetre değil milimetre sıva kalmamış ve orada yer yer büyük delikler açılmış. Hepimiz orada kopan kıyameti ve yaşanan can pazarını gözümüzde canlandırmaya çalışıp ve kimsenin ağzını bıçak açmaz bir şekilde düşünürken İstanbul plakalı bir gezi arabası daha gelip durdu. Araba durur durmaz birisi elli yaşlarında diğeri daha genç iki kadın fir-

layıp harabe binaya koştular. Akıl almaz bir çığlık ya da feryat kopararak binaya ciğerlerine ya da gönüllerine gömercesine sarılıp, **"oğlumuz burada şehit oldu"** diye çığışmaya başladılar. Bu acı feryat ve figana kayıtsız kalmanın asla mümkünü yoktu. Herkesin göğüsleri kabarıp gözleri dolmadı, çoğumuz hıçkırarak hepimiz gözyaşlarına boğulduk. O iki kadın kimsenin ikaz ve yalvarmalarına aldırmayıp ve asla teskin olmayarak binaya daha sıkı sarılarak barut kokuları ve kan deryası içinden çocuklarının kokusunu ayırıp ruhlarıyla buluşmaya çalıştılar. Bu yürek paralayan feryatlar vadileri dağları ve tepeleri kucaklayıp göklere uçarken sanırım meleklerde bu dayanılmaz acıya kayıtsız kalmayıp destur getirip tekbire durmuşlardır. Aslında meleklerin şehitlerin ruhlarına destur durmalarından daha tabi ne olabilir ki?

Kadınlar sarıldıkları duvara yapışmış olarak, **"bizim oğlumuz burada yan yatmıyordu, çarpışarak şehit oldu, vücudundaki kurşun sayısını sayamadık. Belki otuz, belki kırktı"** diye feryat ederken bizler daha fazla dayanamayıp oradan ayrıldık. Konuşulanlardan kaç tane şehit verildiğini öğrenemedik. Ancak katiller 25'ten fazla leş bırakarak oradan ayrılmışlar.

Bizler de ancak Avrupa birliği, Amerika, İsrail ve Yahudi tohumları Barzani ve Talabani beslemeleri PKK katillerine lanet ederek teselli bulduk ve yolumuza devam ettik.

(Gelecek sayımızda Suriye'de olacağız.)

Yazının bitiminde dergimizin 42. sayısı geldi. İmkânlarımıza göre mükemmel.

Kerim kardeşimizin Selam ile başlayan yazısı net ve özet vede güzel ve "Köyümün insanları" bir daha güzel. Sevgili kardeşim ve hocamız **Mehmet Balcı**'nın kelimasının üzerine kelim koyacak mecalde değilim.

Sevgili **Şeref** bir baba ile oğlunun ağzından inanılmaz mesajlar vermiş. Tebrik ediyorum. Fakat önceki yazı hep aklımızda kalacak. Kendisini muhabbetle kucaklıyorum. Çok değerli kardeşim ve iyi insan **Hulusi**, mühendis olarak bizlerin akıl edemediği bir konuyu işlemiş. Bu konu aslında tüm insanlığı, fakat daha çok Türkiye'yi ilgilendiren bir durum. Fakat unutmayalım ki Çetmililerin yüksek vasıflarından biri de küslükleridir.

Emmimin oğlu **Nurettin**'in "Sırçalı Köşk"ü kendisine yaraşır şekilde işin ustası olan **Nurettin**'in de kelimasının üstüne kelim koyacak takatimiz yok. Son Çetmililer gününde buluşamadım. Ama kalbinde ve gönlündeki millet ve bayrak aşkını nakışlayarak gözler önüne seren değerli kardeşim **Hüseyin Gökğün** ve sevgili ailesine muhabbetlerimi yolluyor ve o bayrağın manevi değerini çok iyi bilerek el üstünde tutan can kardeşim **Mehmet Ünal**'ı kutluyorum.

Sevgili **Mahmut**'u hep takdir etmişimdir. Takdir, sevgi ve saygıya fazlasıyla layık olan kardeşimin Çetmili Bursalılarla ilgili yazısı şahaneydi.

Ama esas beni etkileyen **Niğmetullah** oldu. Ölenlerimizle ilgili ve aynı tema üzerine bundan daha güzeli yazılamazdı. Yazılarıyla şiirleriyle ölenlerimizi ebedileştiren insan postundaki bu derya ve akıl küpüne ne diyelim?

1969 yılı Halı Kursundan

DOKTOR DERVİŞ OLMALIDIR..

Dr. Nevzat ŞİPLEME

Derviş!

Doktor derviş olmalıdır...

"Başkası olmadan başkası için olmak"... Hekim olmak!

"Doktorluk mesleği çok eski zamanlarda din adamlarının ilgi ve uygulama alanı olarak vardı" der tarih kitapları. Hastalık, bir nevi günah olarak kabul edildiğinden din adamlarının insanları o günahı "temizleme" usulü de tedavi usulü oluyordu haliyle...

Çok zaman sonra keşfedildi aslında hastalıkların bir "günah" olmadığı...

Şimdilerde maddi sebepler keşfedildi laboratuvarlarda...

Nasıllarla oyalandığımız niçinleri atladığımız laboratuvarlarda..

Günahla hiç alâkası yokmuş meğer... Oysa ayağımıza dolandı nasıllar zamanla.

Kim bilir hangi peygamberin hangi "doğru" bilgilendirmesinin sapması ile oluşmuş bir anlayıştı. Malum ya. "peygamberler olmasa medeniyet olmazdı".

Ve Allah Resulü'nün beyanları... "Hastalık imtihanlardan bir imtihandır..."

Ve mealen "isyan etmezseniz ağaçtan yaprakların döküldüğü gibi dökülür günahlarınız", temizlenilir yani... Ateş gibi, ateşte temizler ya...

Derviş bir hakikat aşığı... Doğru yolun dosdoğru yolcusu... Temiz yaşama adanmış bir anlayış: doğruya, hikmete...

Nasıl oluyor? Şöyle... Niçin oluyor? İşte... Oluyor.

Güneş her gün doğuyor, evet. Nasıl doğuyor, şöyle... Niçin her gün doğuyor? İşte, doğuyor...

Niçinlerin aşığı derviş... Hakîm olan Allah aşığı derviş... Mevzuunu bulmuş bir derviş işte tam da bu sebepten dolayı doktor olmalıdır... Niçinler! Derviş, "başkası olmadan başkası için olabilmenin" remz şahsiyeti...

Derviş; eşya ve hadiseleri doğal olanın doğrusu yahut doğrunun doğallığı içerisinde görebilme kavrayabilme şuurlu haline getirebilme gayretinin can-feda eri...

Derviş; hikmet arayıcısı... Doktor, hekim. Hekim; hikmetle vasıflanmış kişi... Tedavi edici kabiliyeti olan...

Resul buyruğu mealen: "Hastalık sizin için imtihanlardan bir imtihandır". İmtihan; kulu kemale götüren yolda her türlü vesile. Allah'a layık olabilmeye yolu... Kul olabilmeye...

Kul olabilmeye sürecinden ibaret hayat için bu yolda vesilelerden bir vesile olan hastalık... Bu bir yönü... Ve bir yönü ile de "tedavi olunuz" şeklinde ki Resul buyruğu... "ben eşya ve hadiseleri teşhir edebilmek için yaratıldım" buyuran Allah Resulü'nün buyruğu... Hasta temizlenecek olan, hekim şeytanın avukatlığını yapacak olan değilse eğer tedaviye maksadı içerisinde eğilecek olan derviş. "Bana eşya ve hadiselerin hakikatini göster" diye dua eden Allah Resulü'nün buyruğu... Hastalığı bilmeyi bu minvalde bilen hekim ve tedaviyi temizlenme olarak gören hasta...

Ne maddeci sapkınlıkların boğuntusu ne de ruhçu budalalık/ kaba softa ham yobazlık... Hepsi yerli yerinde; sapık kollarından ayrılmış "doğru yolun" anlayışı halinde... tıbb-ı hakîm yahut tababet hikemiyatına giriş?

SELAMÜN ALEYKÜM

Halis YAZICI

Hüda'nın rızası için
Dostlar selamün aleyküm
Gönülleri almak için
Cihan selamün aleyküm

Bu gönül böyle yorulmaz
Hekimsiz merhem sarılmaz
Bülbüle mekân sorulmaz
Güller selamün aleyküm

Sel gibi çağlar coşarsın
Yüce dağlar aşarsın
Engin çöllere düşersin
Gönül selamün aleyküm

Nedir bu aşğın suçu?
Beyaz oldu siyah saç
Hadim, Taşkent, Boğaziçi
Köyler selamün aleyküm

Yüce dağdan bir yol aşar
Varır bizim ele düşer
Komşular Balcılar Avşar
Bolay selamün aleyküm

Gâh ağladık gâhî güldük
Kavrulmuş güle döndük
Şimdi biz ihtiyar olduk
Gençler selamün aleyküm

Geçti gençlikteki çağlar
Hep bozuldu bizim bağlar
Çayır çimen yeşil kırlar
Dağlar selamün aleyküm

Kuşlar döner yuvasına
Göçler gider yaylasına
Kekik yavşan rayhasına
Kırlar selamün aleyküm

Pınara inmişler suya
Dizilmişler sıra sıra
Düğün ola bayram ola
Kızlar selamün aleyküm

Analarım ninelerim
Yaşla doldu didelerim
Aksakallı dedelerim
Pirler selamün aleyküm

Cihana eyledim nazar
Hep simalar güle benzer
Gönül seyyah olmuş gezer
Yollar selamün aleyküm

Kanadını açar mısın?
Havalanıp uçar mısın?
Bizim elden geçer misin?
Turnam selamün aleyküm

Aşkın girdabına düşek
Bacı gardaş oğlan uşak
Küçük büyük bizim kuşak
Emsal selamün aleyküm

Ardıç kokulu yaylalar
Yarış alanı ak munar
Adın ezeliinden kaynar
Pınar selamün aleyküm

Çetmi'de bizim ellere
Bahçede açan güllere
Sakıyıp öten dillere
Bülbül selamün aleyküm

Söylerim yazarım bitmez
Kâğıt kalem divit yetmez
Hayalin gözümünden gitmez
Oğlum Sami selamün
Aleyküm

Bizim dağlar sıralanmış
Toroslarda yerin almış
Elleri yok garip kalmış
Yerler selamün aleyküm

Yaylamız Dikmen yaylası
Sızlar yüreğim yarası
Çektiğim aşkın belası
Aşkım selamün aleyküm

Şahin yuvasından uçtu
Ömür bitti zaman geçti
Gemi yelkenini açtı
Kaptan selamün aleyküm

>

Gelecek mevtin fermanı
Neyleyim köşkü sarayı
Bizim köyün ağaları
Beyler selamün aleyküm

Yayla yayla göçülürken
Pınardan su içilirken
Ekin orak biçilirken
Irgat selamün aleyküm

Çetmi'nin hizmetkârları
Geçmişteki başkanları
Osman Arı, Mehmet Balcı
Hocam selamün aleyküm

Tükenmez bülbülün yası
Çetmi'de güllerin hası
Minarede ezan sesi
İmam selamün aleyküm

Serin hava soğuk sular
Süt kaymağı ayran da var
Seninle şen olur dağlar
Çoban selamün aleyküm

Hemşireler hekim bizde
Genel müdür memur bizde
Mühendisler mimar bizde
Beyler selamün aleyküm

Demirciler tornacılar
Kalıpçılar tuğlacılar
Sıvacılar boyacılar
Ustam selamün aleyküm

Bakkal market fırıncılar
Tuhafiye pastacılar
Hepsi bizim Çetmi'de var
Esnaf selamün aleyküm

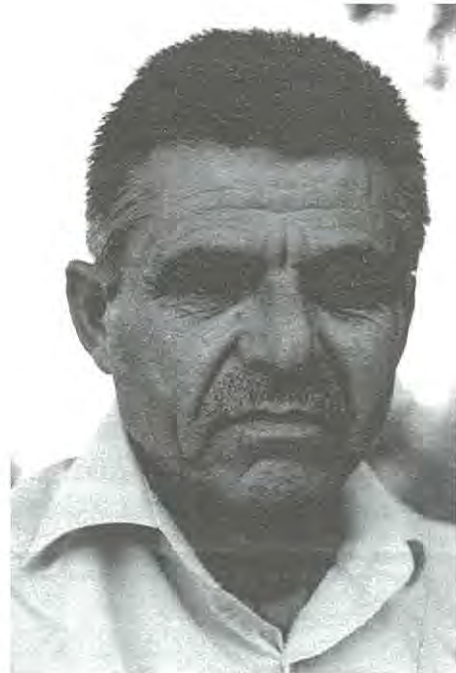
Gönül elinden çektiğim
Yuvadan uçtu kekliğim
Sevdiğim canım Çetmi'nin
Sesi selamün aleyküm

Kimi şair kimi ozan
Yazılara verir düzen
Çetmi'nin Sesini yazan
Beyler selamün aleyküm

Gönüller ummana benzer
Kimi okur kimi yazar
Hepsi birbirinden güzel
Kullar selamün aleyküm

Yazıcı oğlu seni seni
Dostlar iyi bilir hani
Teneşire korlar teni
Gassal selamün aleyküm

Âşık Halis'im söyledim
Kâinata selam verdim
Yaratan dedi Habibim
Resul selamün aleyküm

ÇANAKKALE CEPHESİNDEN İKİ MEKTUP

Hasan Ali POLAT

*"Ölüm indirmedi gökler, ölü püskürmedi yer,
O ne müthiş tipidir, savrulur enkaz-ı beşer
Boşanır sırtlara, vadilere, sağınak sağınak.
Kafa göz, gövde, bacak, kol, çene, parmak, el,
ayak.."*

Çanakkale Savaşı, Türk Milleti'nin yeniden dirilişinin muştusudur ve "bu savaş yalnızca Türklüğün değil bütün bir Avrupa milletlerinin de kaderini etkileyen savaştır. İstanbul'u yeniden Konstantinopol yapabilmenin beş yüz yıllık rüyasını sayıklayan Avrupa'nın bütün gücüyle yüklendiği, ama Türk adı önünde eğilmeye mecbur kaldığı bir savaştır. Çanakkale Savaşı, yalnızca İtilaf devletleriyle hasta adamın savaşı değil, ham hayaller ile biçare hakikatlerin; tanrılaştırılmış madde ile Allah'a iman eden gönüllerin; gurura kapılmış mahmuzlu çizmeler ile altı delik yemenilerin de savaşıdır". Çanakkale, barutun, inanç; çeliğin, itaat; donanmanın cesaret ve silahın millet karşısındaki çaresizliğinin ateşle ilanıdır. Kaşgarlı Mahmud'a göre adını bizzat Allah'ın verdiği bu millet hiçbir dönemde özgür bir hayat sürmekten vazgeçmemiş, vazgeçmediğini de Çanakkale Savaşı ve sonrasında da Türkiye Cumhuriyeti için verilen Millî Mücadele ile göstermiştir. Çanakkale Savaşı, Mustafa Kemal'in ifadesiyle "okuma bilenlerin Kuran-ı Kerim okuduğu, okuma bilmeyenlerin ise Kelime-i Şahadet getirdiği" yüksek seciyeli ve yüce imanlı gönüllerin bu topraklar için verdiği eşsiz bir mücadeledir. Ve Çanakkale, yine Mustafa Kemal Paşa'nın "ben size taarruz emretmiyorum, ölmeyi emrediyorum" diye hay-

kırdığı bir savaştı. Çanakkale Savaşı, "Çanakkale geçilmez" diyen yiğitlerin, Müslüman-Türk kimliğinin bu topraklardan asla silinemeyeceğini dünyaya bildirişidir.

Bu yüzden Çanakkale bir coğrafi bölgenin adından önce her karış toprağında binlerce Türk evladının yattığı dünyanın en büyük şehitliğidir. Biz bu yazıda bu şehitlikte yatan vatan evlatlarından bazılarının "cepheden yolladıkları mektuplar"dan bazılarını sizlerle paylaşacağız. Bu mektupları okurken aziz şehitlerimizin nasıl yüksek bir imanla mücadele verdiklerini hep beraber göreceğiz. Öncelikle bir askerin siperdeki ilk gecesine "asker mektubu"ndan bir bakalım:

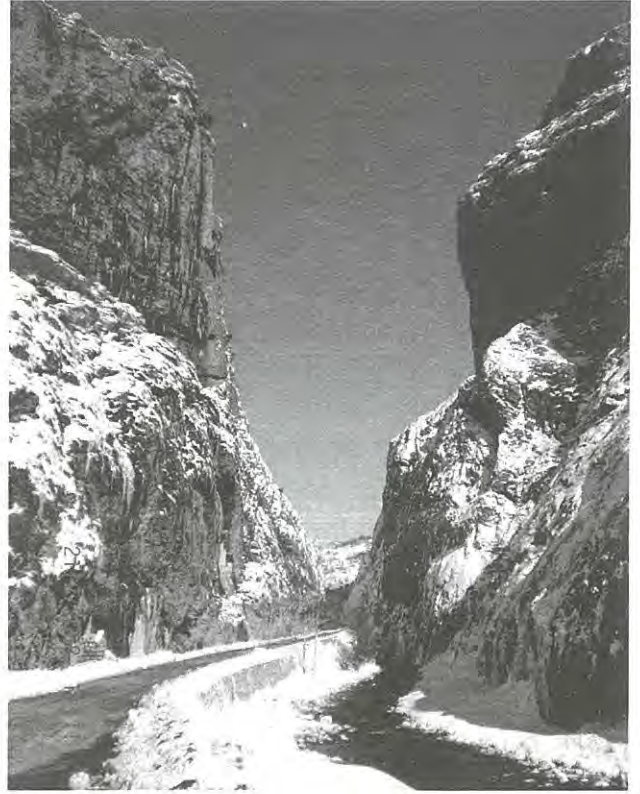

"Sevgili kardeşim Müfit Necdet'e, Başları göklere doğru uzanmış, dağların üzerinde kartallar gibi uçuşan bulutlar altın kurdele-

lerle işlenirken muhitin sükûn ve sukut ile titreyen kalbinde, karanlıkları yaran zulmetlere meydan okuyan bir seda yükseldi. "silâh başına!" Bu emir birkaç şahısta birkaç ağızda tekrar edilerek, yansıdı. Artık gölgeler dolaşüyor, fısıltılar çoğalıyor. Bazen kısa, sert ve keskin emirler duyuluyordu. "Düşman taarruz ediyormuş" deniliyor ve bu cümleyi hafif alaycı bir tebessüm takip ediyordu. Hiçbir yerde hiçbir kimsede olağanüstülük görülüyordu. Ölüme karşı gitmeye hazırlanan bu cesur kahramanlar üzerinde küçük bir tereddüt bile hissedilmiyordu. Yalnız sükûn ve intizamla çalışan, düşmana karşı koyacak, ölümle çarpışacak fakat vatanı kurtarmaya azmetmiş, milletin namusuyla eğlenen, yurdun, Türkün mukaddesatıyla görülüyordu. Genç subaylar kılıçlarını kuşanıyor, azimkâr gözlerle düşman istikametinde yıldızlardan haber sezmeğe uğraşıyorlardı. **Bunlarda benim gibi, hepsi de genç, yeni terfi etmiş, gençlik devresinin ateşli ihtirasını yenmeden, gençliğin zevk ve emellerine doymadan, vatanın bağrında alçalmış çizmelerle, düşmana haddini bildirmek için namuslarına tecavüz edilmiş millettaşlarının, hakaret görmüş kardeşlerinin intikamını almak için, din için, namus için, vatan için istikballerini çiğneyerek yurdun istikbali uğruna hudutlara koşmuşlardı.**

Çetmi'de bir askeri top, düşman ordularını avlamak üzere pozisyonunda (1915)

Önde cüretkâr adımlarla yürüyen dinç, vakarlı subaylar, arkasında gözleri vatanın her tarafına sokulmak isteyen düşmana şimşekler, ateşler saçan bir kıt'a. Bunlar ayaklarının hareketiyle meydana gelen küçük, hafif çıtırtıları duymayarak, mehtabın ışıklarından sabahın olduğuna hükmeden bülbüllerin ötüşüne asla ehemmiyet vermeyerek etrafın yeşil ormanları arasından gösterilen istikamette, düşmanı kahretmek için ilerliyordu. Sert, kısa ve emredici bir ses, gecenin mahsur karanlığı içinde uçtu; "İstikamet 34 No'lu savunma noktası...!" Başlar sola, ayaklar sola, mangalar sola döndü. Artık yüksek, çetin çakıllı, manalı, bir dağ tırmanılıyordu. Mesafenin verdiği yorgunlukla terleyen yüzünü, beyaz "MİM" markalı mendile silerken, kalbimde saklayamayacağım bir acı duydum. Ruhum ezildi. Gözlerimde hayaller, beynimde birer birer mazinin tatlı hayalleri dolaştı. Batıya döndüm. İstanbul beyaz ufuklarına doğru üç senedir hasret çektiğim bir mevcudiyetin hayaline yemin ettim.

"Vatanı düşman ayakları, camileri haç gölgeleri altında görmektense, genç hemşirelerin namusları ayakaltına alınmak, ihtiyar annelerin beyaz saçlarına hakaret edilmektense, senin; özellikle senin, "Ey güzel hayal! Düşman kucığında çırpındığını duymaktansa, şu yüksek tepenin bulutlara karışmış zirvelerinde bayrağım gibi kırmızı kanlara boyanarak ölümü isterim" dedim. Mukaddesatımı çiğnemek isteyen, Kâbe'ne haçlar yerleştirmek isteyen, bu sefil düşman leşlerinden kan abidesi ve zafer teşkil etmeden ölmeyeceğim. Gözlerimde beyaz ve güzel bir hayal, ellerimde ölüm püsküren küçük ve yuvarlak bombalar olduğu halde yürüdüm. İlk bombayı sevgilim namına ateşlerken, batıya, onun diyarına bulutlarla selamlar, hürriyetler yolladım".

Şimdi de Yüzbaşı Mehmet Tevfik'in ailesine yolladığı mektuba bakalım.

"Sebeb-i hayatım, feyz-i velinimetim. Sevgili peder valideme. Babacığım, valideciğim. Arıburnu'nda ilk girdiğim müthiş muharebede sağ yanımdan ve pantolonumdan kurşun geçti. Hamdolsun kurtuldum. Fakat bundan sonra gireceğim muharebelerden kurtulacağıma ümidim olmadığından bir hatıra olmak üzere, şu yazılarımı yazıyorum. Hamdüsenâlar olsun Cenâb-ı Hakk'a ki beni bu rütbeye kadar erıştirdi. Yine mukadderât-ı ilâhiyye olarak beni asker yaptı. Siz de ebeveynim olmak dolayısıyla beni vatan ve millete hizmet etmek için ne suretle yetiştirmek mümkün ise öylece yetiştirdiniz. Sebeb-i hayatım oldunuz. Cenâb-ı Hakk'a ve sizlere çok teşekkür ederim.

Sevgili peder ve valideciğim. Gözbebeğim olan zevcem Münevver ve oğlum Nezih'çigimi evvela Cenâb-ı Hakk'ın, sonra sizin himayenize emanet ediyorum.

Onlar hakkında ne mümkün ise lütfen yapınız. Oğlumun tâ'lim ve terbiyesine siz de refikamla birlikte lütfen gayret ediniz. Servetimizin olmadığı malûmdur. Mümkün olandan başka bir şey isteyemem, istesem de pek beyhudedir. Refikama hitaben yazdığım kapalı mektubu lütfen kendi eline veriniz. Fakat çok müteessir olacaktır, o teessürü azaltacak şekilde veriniz. Ağlayacak, üzülecek tabii; teselli ediniz...

Sevgili baba ve valideciğim, belki bilmeyerek size karşı birçok kusurda bulunmuşumdur. Beni affediniz... Ruhumu şad ediniz... Sevgili hemşirem Lütfiye'ciğim bilirsiniz ki sizi çok severdim. Sizin için ve sa'yimin yettiği nispette ne yapmak lazımsa yapmak isterdim. Belki size karşı da kusur etmişimdir, beni affet. İlahi mukadderat böyle imiş. Hakkını helâl et. Ruhumu şad et. Ey akraba ve dostlar ve sevenlerim; cümlenize elveda. Cümleniz hakkınızı helâl ediniz. Benim tarafımdan cümlenize hakkım helâl olsun, elveda. Elveda, cümlenizi Cenâb-ı Hakk'a tevdi ve emanet ediyorum. Ebediyen Allah'a ısmarladım, sevgili peder ve valideciğim". Oğlunuz Mehmet Tevfik

Daha pek çok mektup var elbet. Hepsini aktarmak mümkün değil. Bu iki mektubun ışığında millet olarak dememiz gereken şudur her hal: Çanakkale deyince; gözleri hasretle yaşarmayan, göğüsleri gururla kabarmayan, yürekleri coşkuyla çarpmayan ve vicdanları titremeyenlerle paylaşacak ekmeğimizin dahi olmayacağıdır. Aziz şehitlerimizi rahmet ve minnetle anıyoruz.

ÇETMİ'MİZ KÖY OLDU

Kerim BOZDAĞ

2007 Yılında yapılan Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi'ne göre nüfusu ikibinin altına düşen 862 belediye ile birlikte Çetmi'miz de köy oldu. Anılan nüfus tespitine göre Çetmi'mizin nüfusu 1571 olarak gerçekleşti. Taşkent ilçesinde sadece Balcılar, Hadim ilçesinde de Dedemli ve Korualan belediyeliğini korudu. Taşkent'te ve Hadim'de dörder belediye köy oldu. 1571 nüfusla Çetmi'nin belediyeliği giderken 1300 nüfusla Taşkent hem ilçeliğini hem de belediyeliğini korudu.

6 Mart 2008 tarihinde TBMM'de kabul edilen Büyükşehir Belediyesi Sınırları İçerisinde İlçe Kurulması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkındaki 5747 Sayılı Kanunun Geçici 1. Maddesi'ne göre kasabamız köye dönüştürüldü. Belediye Tüzel Kişiliği, Mart 2009 tarihine kadar devam edecek. Dermansız derde gark olmuş bir hastanın yatakta ölümü beklemesi gibi bir şey işte.

Köye dönüştürülen belediyelerin mal varlıkları İl Özel İdaresi'ne intikal edecek, belediye taşınmazları ile ihtiyaç duyulan araç ve gereçleri paylaşım devir ve tasvsiye komisyonunca ilgili köy tüzel kişiliğine bırakılacak.

Tüzel kişiliği kaldırılan (köye dönüştürülen) belediyelerin personelleri İl Özel İdaresi'ne, diğer belediyelere veya vali tarafından merkezi idare kuruluşlarının taşra teşkilâtlarındaki boş kadrolarına atanacak. Tüzel kişiliği kaldırılan belediyelerin bulunduğu yerleşim birimlerinde, hizmetlerin aksamadan yürütülmesi amacıyla, İl Özel İdaresi veya

Köylere Hizmet Götürme Birlikleri tarafından hizmetlerin yürütülmesi için gerekli tedbirler alınacak ve ihtiyaç durumuna göre bu hizmetleri yürütmek üzere hizmet birimleri kurulabilecek. Kanundaki tanım kurulacak değil kurulabilecek.

Kanunda hizmetlerin aksamadan devam ettirileceği belirtilmiş olsa da Çetmi'de çok şey değişecek, artık hiç bir şey eskisi gibi olmayacak. Belediyenin 25 personeli Çetmi dışına bir yerlere gidecek, bakkal ve esnaf sayısı muhakkak azalacak, İlköğretim Okulumuzdaki öğrenci sayısı azalacak. Bir kaç yıl sonra da genç nüfusun dışarıya gitmesiyle öğrenci yetersizliğinden okulun kendiliğinden kapanarak kalan öğrencilerin ilçedeki okullara taşınmalı olarak gidip gelme durumunda kalacaktır. Biz Kecimen ve Sazak köylerini bilirdik böyle. Akıbetimiz hayrolur inşallah.

Bundan böyle artık Çetmi cazibesini kaybetti diyebiliriz bir bakıma. Çetmi'de bir değişim başladı. Ama bu değişim veya dönüşüm ileriye değil geriye galiba. Çuvalına Gaz Ocağını, Bulgurunu koyup Konya'da ve Ankara'da Otel odalarında bulgur pilavıyla öğün savan belediyenin kuruluşunda çok emek sarf eden rahmetli Deli baki Yusuf dayı görmedi bereket bu günleri... Hâsılı Çetmi öldü ya da köy oldu. Başımız sağ olsun.

ÇOCUKLARIMIZ

Niğmetullah UÇAR

Çetmiden uzakta yaşarken bizler
Çevreye uyacak çocuklarımız
Belki bugün bizden hatıra dinler
Yarın ne olacak çocuklarımız

Bir araya gelsek biz konuşuruz
Hatıralar ile mutlu oluruz
Anı anlatırken huzur buluruz
Neyi anlatacak çocuklarımız

Çetmide o zevki tatmayanların
Ortak anıları bulunmaz yarın
Değeri de olmaz hatıraların
Mutlu olmayacak çocuklarımız

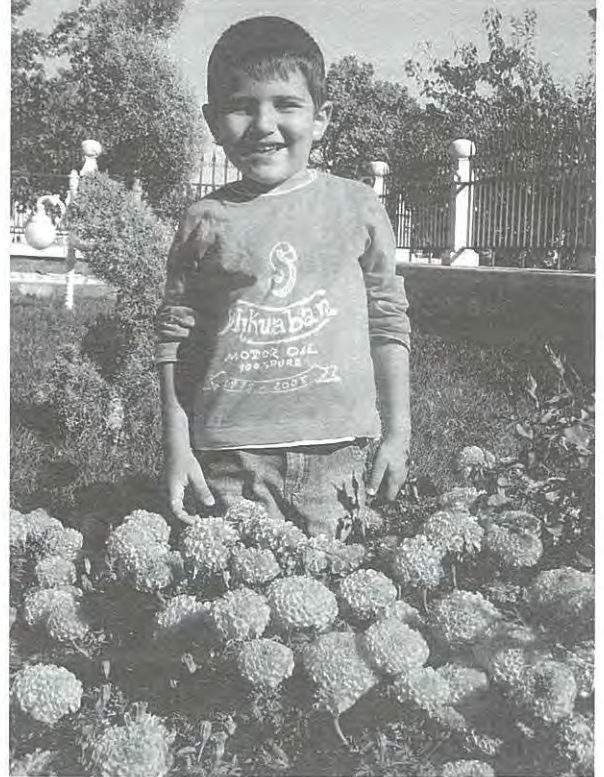
Bugün bizler varız bizden dinlerler
Yarın biz ölünce bağı keserler
Çetmide ne var ki gidelim derler
Hayal kurmayacak çocuklarımız

Köye gelse bile bir gün kalırlar
İyi ihtimalle bir dolanırlar
Belki mezarlıkta bize uğrarlar
Fazla durmayacak çocuklarımız

Onların zihninde yaşadığı yer
O çevreye göre farklıdır değer
Bizler gibi olsun diyorsak eğer
Öyle olmayacak çocuklarımız

Bugün bu değerler öğretilmeli
Dünün anıları dinletilmeli
Sevgiyle saygıyla eğitilmeli
Bizi kırmayacak çocuklarımız

Babamdan anamdan hatıra derler
Hatırımız için görmek isterler
Bizi sayarlarsa köyü severler
Ayrı kalmayacak çocuklarımız

Anlatabilirsek girer beynine
Onlar da anlatır kendi nesline
Kavuşur Çetmi'li öz benliğine
Unutturmayacak çocuklarımız

Biz gayret etmezsek onlar unuttur
Yaşadığı yerde bir çevre bulur
Zamanla Çetmi'ye bağ da kaybolur
Başka yer bulacak çocuklarımız

Niğmetullah bugün yarını görür
Elbette bitecek yaşanan ömür
Herkes karar versin seçiminde hür
Nasıl yaşayacak çocuklarımız

Antalya/26.01.2008

DOSTLAR

Ali ASLAN

Orakla ekin biçen ellere
Obada süt sağan ellere
Seherde dua eden dillere
Selam söyleyin dostlar

Baharda açan sarı çiçeğe
Çayırdaki dana ile ineğe
Kavaktaki serçeye kırdaki kelebeğe
Selam söyleyin dostlar

Susuzlara su veren pınarlara
Kuşlara yuva olan ağaçlara
Rızası için aç kalan kullara
Selam söyleyin dostlar

Ağustosta erimeyen karlara
Taşlı topraklı yollara
Dar günlerdeki vefalı insanlara
Selam söyleyin dostlar

Goruyaka'daki bağlara
Gökseki'deki meyveli dallara
Yaşlılara iffetli dullara
Selam söyleyin dostlar

Dumanlı dumanlı Bozdağ'ın başına
Alaca kekliğine arsız kurduna
Kösürelük'te baba yurduna
Selam söyleyin dostlar

Çetmi'nin yemyeşil dağına
Emmiye dayıya halaya
Sır saklayan dostlara
Selam söyleyin dostlar

1998 / İzmir

ANNEM İÇİN

Veysel BOZ

Günümüzde yaşayan Çetmi'li, özellikle yaşlı kadınların yaşadığı hayatın hangi acılarla yoğrulduğuna bakmak için sağa sola gitmeye, orada burada aranmaya hiç gerek yok. Onların nuranî yüzlerindeki çile izlerine bakın yeter. O çizgilerden her biri yaşanmış bir acının, bir dramın onların suratlarına nakşedilmiş suretidir âdeta. Hangimizin yaşlı annesi, ebesi öyle değil ki?

Evet, hep öyleler ve öyle oldular. Onların yürekleri, evlâtları için çarptı, dünyada onların mutluluğunu görmekten başka saadet tanımadılar, tatmadılar. Onlar sabrın, sebatın, tevazu ve imanın sembolü gibi her evde yuvalarını aydınlattılar, aydınlatıyorlar. Ama sonra ansızın bir daha geri dönmek üzere kanatlanıp uçuyorlar bir güvercin gibi aramızdan.

Ayşe gelincenin uçuşu bir başkaydı; onun gidişi dillere destan olacak kadar büyük, yazı ve kelimelere sığmayacak kadar acı, ama muhteşemdi. Çünkü O, evlat acısına dayanamayıp kendi canını bile feda eden gerçek bir anneydi.

Ruhu şad olsun mekânı cennet olsun.

Sizleri Veysel Boz'un annesi ile ilgili yazdığı satırlarla baş başa bırakıyor ve rahmetli Ayşe Boz'un Ruhu şad olsun mekânı cennet olsun diyoruz. (K.B.)

Bütün anneler güzeldir.

Her insanın kendi annesi onun için dünyanın en iyi annesidir.

Annemin bir asra yakın ömründe her zaman ve zeminde çok sağlam bir imanının var olduğuna şahit olduk. İnancı ve itikadı tamdı. Annem bir çoban kızıydı. O zamanın şartlarından dolayı hiç okula gitmemiş, doğ-

ru dürüst bir dini eğitim de almamıştı.

Çetmi'nin ağır hayat şartlarına göğüs gererek yokluklar içerisinde dört kız, beş oğlan büyütmüş. Hayatı boyunca beş vakit namazını devamlı kılan, kulaktan dolma bilgilerle eksikliklerini tamamlayıp bildikleri ile amel etmeye çalışan biriydi. Kıldığı namazların önemini çok iyi bildiği için vakitleri de çok iyi takip ederdi.

Boş, dedikoduları sevmeyen sert mizaçlı bir yapısı vardı. Buna rağmen Kur'an okuyan her insana altın gibi bir kalple sevgi duyardı. Bu isterse bir çocuk olsun sevgisini hemen belli ederdi. O sert mizaçlı annem, Allah diyeni duyduğu an çok nazik ve duygusal bir insan olurdu.

Onun bu durumunda büyük emeği olanlar rahmetli Topçu dayının hanımı ve İhsan Hoca'nın hanımı idiler. Yaylada ve köyde komşuluk yaptıkları zaman en önemli bilgi kaynağıydı onlar. Ayrıca hocası sayılırlardı.

Sonraları kendi çocuklarından ve torunlarından öğrendiği İslami bilgileri aynen uygulamaya başladılar. Cahiliyeden kalma kuru inatlarını gelenek ve dinde varmış gibi uygulardı. Gerçeği öğrenince yaptığı cehalete pişman olur, üzülürdü.

MEYVECİLİKTE BUDAMA VE ÖNEMİ

Mehmet AKİF AVCI

Bitkinin bir kısmının kesilip çıkarılması sanatıdır. Bu kesip çıkartma işlemi rastgele değil ağacın fizyolojik yapısını bilmek suretiyle belirli kurallar çerçevesinde yapılmalıdır. Aynen bir heykeltıraşın yontulmamış bir kaya parçasına

şekil verdiği gibi ağaca şekil verme sanatıdır.

Niçin budama?

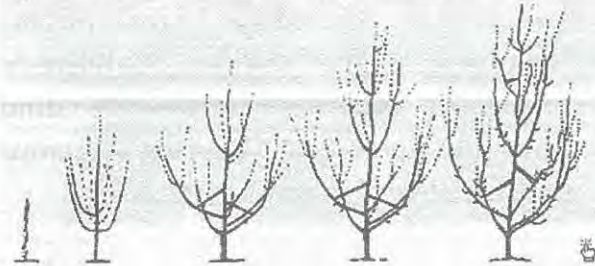
*Budama meyve kalitesini artırır. Ağacı kontrol altına alır. Ağaç boyu frenlendiği için meyve hasatı, ilaçlama da işçilikten tasarruf sağlanır.

Budamayı ne zaman yapmalıyız?

Meyve ağaçlarını budamak için en uygun dönem, yaprak dökümünü izleyen günlerle ilkbahar gelişme periyodunun başlaması arasında geçen dönemdir. Ancak yöremizde kışları sert geçtiği için budama işlemi Mart ayının ilk haftalarında başlayıp tomurcuklar uyanmasına kadar geçen dönemde yapılabilir.

Merkezi lider budama şekli

Bu budama şekline uyan ağaçlar: çöğür anaçlı elma ağaçları ile yarı bodur anaçlı elma ağaçları, kiraz ağaçları ve çöğür anaçlı armut ağaçları. Esasen budama dikimle baslar. Fidan tek kamçı halinde alınmış ise 75 cm yükseklikten tepesi vurulmalıdır. Tepe kesimi yapılan fidanlarda lider büyümeye baslar, ancak; lidere yakın olan 45 göz dik büyüyerek liderle rekabet eder. Bunu önlemek için lidere yakın en az 23 gözün büyümesi 35 cm olunca kaldırılmalı.

Böylece diğer dallar yatık büyüyecektir. 1. yılsonunda en az 35 dallı ve bir lideri olan ağaç elde etmiş oluruz.

İkinci yıl terbiye ve budama

Tamamen don tehlikesi geçtikten sonra lider birinci yılsonunda en az 8590 cm olmuş ise, 85 cm.den kesilir. Lider büyümeye başlayınca birinci yılda olduğu gibi en yakın 23 göz kaldırılır. İkinci katta, yine liderden 510 cm uzakta birinci kattaki dallardan 70 cm yukarda geniş açılı büyüyen veya açısı genişletilerek büyütülen 34 dalımız olacaktır. Bu şekilde 2. yılın sonunda asgari 79 dallı bir ağacımız olacaktır. Birinci yılın sonunda geniş açıyla büyümüş olan dalların ucu yan dallanmayı sağlaması için 1/3 lük kısmı kesilir. Üçüncü yılda budamaya ikinci yılda olduğu gibi devam edilir. Birbirinin üstüne gelen ve içeri doğru büyüyen dallar kesilerek kaldırılır.

Birinci yılsonundaki büyüme ve ikinci yılda ikinci katın oluşturulması:

Ana gövde ile yan dallar arasındaki açı 4560 derece olmalıdır. Bunun için Sürgünler 35 cm iken kürdan ve mandal kullanarak 30 cm uzunluğa ulaştığında ise dal yayıcı ve ip bağlayarak geniş açı ile büyütülür.

Sonuç:

Budama bodurlaştırır, meyveyi ve çiçeği azaltır, kaliteyi artırır. Mutlaka yapılmalıdır.

Kaynak: Konya Tarım İl Müdürlüğü

OSMAN DAYIMIZ

Niğmetullah UÇAR

Çocuk yaşlarımdan onu tanırım
Farklı bir insandır Osman dayımız
Onu anlatmamız kalacak yarım
Çünkü bir ummandır Osman dayımız

Çetmi köyü ile özdeşleşmiştir
Bütün zihinlere tam yerleşmiştir
Onu hatırlamak huzur vermiştir
Dertlere dermandır Osman dayımız

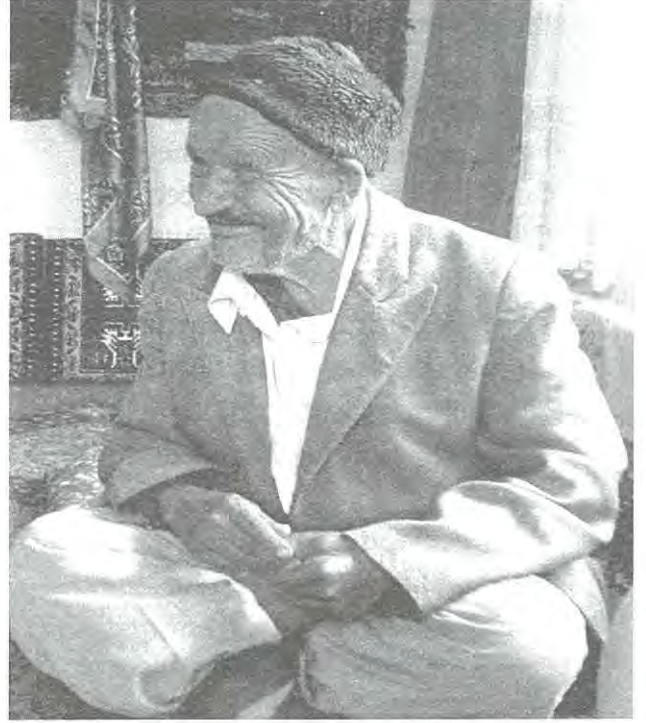
Sırlı dünyasında kendi haline
Alır deyneğini sağlam eline
Nasılsın diyordu sevdiklerine
Şerlere kalkandır Osman dayımız

Kendi aleminde yaşar zararsız
Biz onun halini anlayamayız
Sokakta görünce hatır sorarız
Selamı alandır Osman dayımız

Yolun kenarına yere oturur
Gelip geçenlerle muhatap olur
Dalga geçenlerin yüzüne vurur
Halden anlayandır Osman dayımız

Yollarda taş görse kenara atar
Dereden gelene refakat yapar
Alatalı Hasan görünce korkar
Doğru yol tutandır Osman dayımız

Seveni seviyor gülüyor yüze
Sevmeyen olursa bakmıyor göze
Oşekilci değil iniyor öze
Canlara canandır Osman dayımız

Çağırsalar bile her eve girmez
İkram etseler de yemeği yemez
Onun bu halini kimse bilemez
Görendir duyandır Osman dayımız

Erkeksiz evlere nadiren girer
Öyle evlere de veriyor değer
Kıstasları vardır bu böyle sürer
Kurallar koyandır Osman dayımız

Ezan okununca camiye gider
Namaz kılınırken arkada bekler
Son rekat gelince bitti tamam der
Hisseden duyandır Osman dayımız

Sol gözü kapalı görmez dünyayı
Gönlü bembeyazdır sevmez karayı
Arayan elbette bulur mevlayı
Hayal kurmayandır Osman dayımız ➤

İstemezdi ama versen alırdı
Çoraptan paltodan memnun kalırdı
Beğenmezse giymez yere atardı
Eleyip tartandır Osman dayımız

Beğendiklerini üst üste giyer
Eğer beğenmezse ben istemem der
Zorla veremezsin inadı sürer
Çıkarıp atandır Osman dayımız

Köşeye oturur garip dururdu
Nasılsın deyince mutlu olurdu
Kim bilir içinde ne bulunurdu
Kalp gözü olandır Osman dayımız

Yüz ifadesinden anlaşılıyor
Sevmediklerine surat asıyor
Seviyorsa eğer dışa taşıyor
Sevendir sayandır Osman dayımız

Bazen kızdırırlar çok sinirlenir
Anlamsız sözlerle karşılık verir
Şekilci olanlar değer yitirir
Değeri artandır Osman dayımız

Eskiden derede araba bekler
Köye gidenlere bir şeyler söyler
Ekmek verilirse oturarak yer
Sonra bağırandır Osman dayımız

Arabaya binmez orada kalır
Akşam karanlıkta feyizler alır
Görmeyenler kördür duymayan sağır
Mekândan çıkandır Osman dayımız

Bazen tahmin ile veli deniyor
Söylentiler ile destekleniyor
Kim deli kim veli Allah biliyor
Garip yaşayandır Osman dayımız

Çok eski yıllarda köyden kaybolur
Gidişi Katırcı Asarcık olur
Ahmadıl'ı aşar yürür yorulur
Kum çukurundadır Osman dayımız

Ayakkabı yoktur ayaklarında
İzini bulurlar kumluklarında
Arayanlar ora vardıklarında
Başka yollardadır Osman dayımız

Kuru Hüseyinin babası çıkar
Osman kayıp diye ilanat yapar
Bütün köylü gidip civarı arar
Başka diyardadır Osman dayımız

Gittiği son menzil Dekaçatı'dır
Mut ile Silifke arasındadır
Yörüklerin azgın köpeği vardır
Karşılaşacaktır Osman dayımız

Gördüğü insana saldıran köpek
Onu gördüğünde aldırıyor pek
Sahibi izlerken hayret edecek
Yanına varmıştır Osman dayımız

Bir atasözü var arayan bulur
Çetmili bu söze muhatap olur
Gidilen bölgeye tarif sorulur
Hepsine varmıştır Osman dayımız

Tabaklıktan geçmiş Guşu'yu aşmış
Isırganlıda da görenler varmış
Bir gurup Çetmi'li fazla aramış
Sıkıntılardadır Osman dayımız

Arayan kişiler sonunda bulur
Gidenler sevinir o mutlu olur
Geri dönüş için yola koyulur
Gülüp coşmaktadır Osman dayımız

Ambar gayasına geldiği zaman
Köylü dama çıkar hoş narasından
Canana kavuşmuş mutlu olan can
Köye koşmaktadır Osman dayımız

Eski insanlarda hatırası var
O anı yaşayıp görenler anlar
Gördüğü kişiyi sevgiyle sarar
Gitmekten pişmandır Osman dayımız

Başka bir seferde yine kaybolur
Alata Derecik gidişi olur
Memişler yerinde birisi bulur
Dağlarda gezendir Osman dayımız

Derede görenler köyde bulurlar
Mekke'de muhatap olanlar da var
Onu üşütmezdi soğuklarla kar
İşte böyle candır Osman dayımız

Kilitli kapılar ona açılır
Akşam karanlıkta derede kalır
Gelen köyde görür şaşırp kalır
Kendini aşandır Osman dayımız

Değnekten tüfekte avunuyordu
Boynuna asınca zevk alıyordu
Eskiden sokakta dolanıyordu
Şimdi oturandır Osman dayımız

Bir akşam yalvardık yemek yemedi
Ayağa kalkarak gitmek istedi
Merdiven inerken riske girmede
Tedbirli olandır Osman dayımız

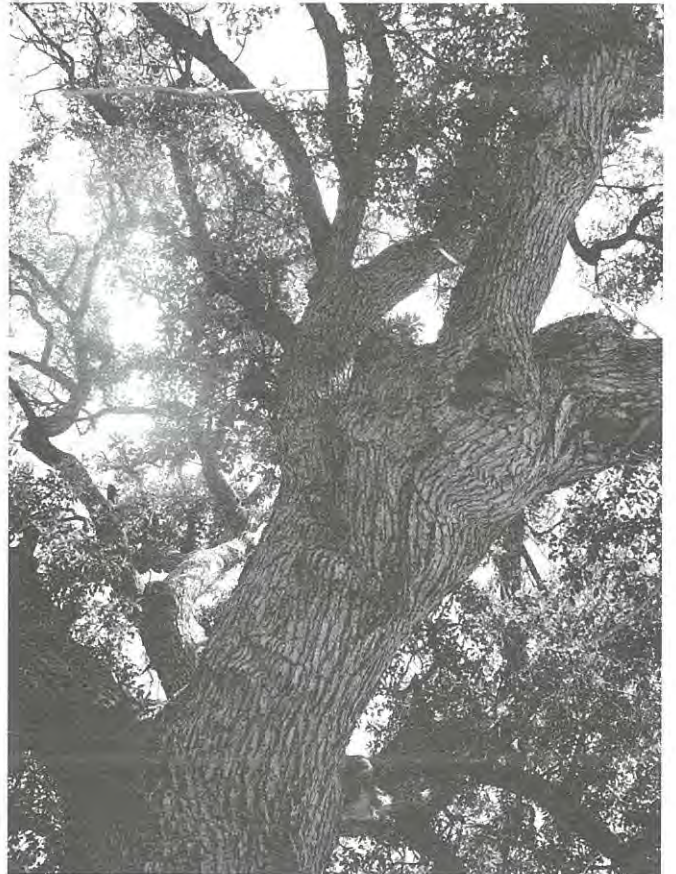
Bize güvenmeden indi kendisi
Hatalı değildi yol yürümesi
Tertipli düzenli eve girmesi
Kurula uyandır Osman dayımız

Caminin önünde oturmuş gördüm
Yüzüne bakınca sızladı gönlüm
Tarif etmek için yetersiz sözüm
Bakarak susandır Osman dayımız

Gözde hüznün keder belirsizlik var
Yüz ifadesinde anlamlı nazar
Kim bilir belki de hep kafa yorar
Çare arayandır Osman dayımız

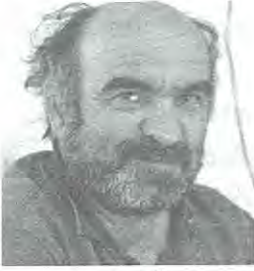
Bedeni yaşlanmış ayaklar durgun
Yüzünde keder var gözleri solgun
Yıllar çok şey almış belli ki yorgun
Köşede yatandır Osman dayımız

Sülale olarak avcılardandır
Sessiz dünyasında garip kalandır
Çetmili kalplerde değer bulandır
Kadere salandır Osman dayımız

MAHALLENİN DELİSİ

(Bu hikaye Osman dayıya ithaf olunur)

Nurettin Özel

Her gün sabah okula giderken onunla karşılaşır dım, mahallenin tam ana caddeye geçen kavşakta o olurdu. Yırtık pırtık elbisesi, kolunda nereden

bulduğu belli olmayan kırmızı bir görevli kolluğu, ağzında bir düdüğü, caddenin karşı tarafına geçmeye çalışan ilköğretim çocuklarını bekletir, sonrada hiç çekinmeden caddenin ortasına geçer sağdan soldan gelen arabaları durdurur ve ellerinde beslenme, sırtlarında okul çantaları ile bekleyen çocukların kazasız belasız karşıya geçmesini sağlardı.

Hakkında çeşitli hikâyeler duydum çeşitli insanlardan, ama hepsi farklı farklı hikâyeler; kimisi çok fakir bir ailenin beşinci çocuğu olduğunu söylerdi, kimi zengin bir ailenin tek oğlu olduğunu anlatırdı.

Kimi doğuştan geri zekâlı olduğunu söylerdi, kimisi de çok sevip âşık olduğu bir kızı vermedikleri için aklını oynattı diye anlatırdı.

Kimi aslında akıllı biri olduğunu fakat insanların arasında gördüğü soğukluk, kopukluk ve birbirine karşı yaptığı haksızlıklara karşı isyan ettiği için deliliğe verdiği, kimisi ise gerçekten deli olduğuna inanırdı.

Onun için anlatılanlar hep dikkatimi çekerdi, annem evde aşure börek çörek ne yaparsa yapsın bir parçasını küçücük bir tase koyar götür bunu deli hıdıra ver orada dur ve yedikten sonra tası al getir derdi.

Ben ise tası kaptığım gibi koşardım deli hıdır bulup yemeğini vermek için.

Onun bulabileceğim iki yer vardı, eğer okul açıksa okulun önündeki kavşak, okul tatilse mahallede tek harabe ev olan ahşap konağın alt katındaki yıkık dökük oda.

Yanında ya köpekler olurdu ya da kediler. Etraftan ne verilirse verilsin yalnız yemez ilk önce kedi ve köpeklerin hakkını verir sonrada kalanını kendi yerdi.

Bu güne kadar onun konuştuğunu hiç duyan olmamıştı, doğrusu bende duymamıştım. Ama ben onun ne dilsiz olduğuna inanıyordum, ne de deli olduğuna. Çünkü yaptığı şeylerin hepsi iyi insanların, akıllı insanların yapması gereken şeylerdi.

Onun karşısına geçip yemek yiyeşini izlemek hoşuma giderdi ve o bundan hiç rahatsız olmazdı.

Yemeği bitirince bana öyle bir bakış bakardı ki o bakışta çok sıcak bir dostluk ve sevgi görürdüm.

>

Tebessüm ettiği zaman eksik ön dişleri onu biraz çirkin gösteriyordu ama bakışındaki sıcaklık ve yüzündeki o tatlı tebessüm bu çirkinliği kaybeder ve içime sanki nereden ve nasıl geldiğini bilmediğim bir mutluluk dolardı. Sonra uzatırdı yemek tasını bana, hoşça kal hıdır abi der çıkarken arkamdan gözlerini hiç kırpmadan bakar kalırdı. Ve ben akşamları evimizin bana ayrılmış odasına çekilip yatağıma uzandığım zaman hep onun o bakışını düşünürdüm, eksik dişlerini, yüzündeki sımsıcak o tebessümü. İlkokul beşinci sınıftaydım, okuldaki çocukların hepsi hali vakti iyi ailelerin çocuklarıydı. Çünkü mahallemizdeki evlerin hemen hemen hepsi müstakil ve bahçeli evlerdi ve her evde en az bir araba vardı ve sınıftaki çocukların birçoğunun babasının iş yerlerinin hatta fabrikalarının olduğunu biliyordum.

Birçok arkadaşımın annesi, çocuklarının deli hıdır ile konuşmamaları gerektiğini sıkı sıkıya tembih ederlerdi ama her çocuk hıdır ile konuşmaya çalışır, ona bir şeyler vermek isterdi, hıdır önce verilenleri alır -benim ve mahallenin cami imamının kızı Pınar'ın verdikleri hariç- az sonra verilenleri geri iade ederdi. Bir gün bunu babaanneme anlattım. O, kendince çeşitli yorumlar yaptı ve "o tür insanlar harama helâle çok dikkat ederler, şüpheli şeylerden kaçınırlar" dedi.

Ama asıl neden bu değildi bence. Çünkü dikkat ettim, verilen şeyi alırken hep verenin yüzüne bakardı ve eğer veren insanın yüzünde alaycı bir ifade görür ise hemen aldığı şeyi geri iade ederdi. Çünkü arkadaşlar ona bir deli ve bir geri zekâlı muamelesi yapardı.

Pınar ve ben ise ona hiçbir zaman o gözle bakmadık. ➤

Çünkü onu da Allah yaratmıştı, bizi de. Bize verdiği aklı istese ona da verebilirdi, ya da istese bize verdiği aklı geri alıp bizi de onun gibi yapabilirdi...

Onunla göz göze geldiğim her an Allah'ın bize verdiği aklın ne büyük bir nimet olduğunu düşünürdüm ve eve dönüşümde Allah'a dua ederdim: "Allah'ım benim aklımı geri alma ve bana verdiğin bu akılla insanlara ve kendime faydalı işler yapmam için bana yardım et" diye. Bu insanlara ve kendime faydalı işler kısmını babaannemden öğrenmiştim. O hep babama, "oğlum aman attığın her adıma dikkat et, insanlara haksızlık yapma, kendinden daha aşağıdakilere yardımını esirgeme, Allah'ın yarattığı canlı ve cansız her şeye sevgi ve muhabbet besle, onlara karşı cömert ol, çünkü Allah insanları, mallarıyla, canlarıyla ve de akıllarıyla her an imtihan etmektedir" diye nasihat ederdi.

Son bahar gelmişti, ağaçların sararan yaprakları tek tek yerlere düşmeye başlamıştı ve günlerden cumaydı, sabah erkenden yine çantamı kapığım gibi okula koşturdum, Deli hıdır görevi başındaydı. Tam sokağın başındaki kavşakta durmuş, gelen çocukları durduruyor, sonra yola geçip düdüğünü çalarak arabaları durduruyor ve çocukların emniyet içinde karşıdaki okula geçmesini sağlıyordu. Durdum onu seyrettim, tekrar çocuklar geldi, O, sanki bir trafik polisi gibi tekrar arabaları durdurdu ve okula geçtim. Okul bahçesinde sıraya durduk ve hep bir ağızdan andımızı söyledik. Türküm, doğruyum, çalışkanım, büyüklerimi saymak küçüklerimi sevmek... Andımızı bitirip tek sıra halinde okula girerken, beş senedir her sabah bağıra bağıra okuduğum andımızın sözleri takıldı aklıma:

büyüklerimi saymak, küçüklerimi sevmek...

Sınıfa girip sıraya oturunca da devam etti bu düşünce.

Büyüklerimi saymak, küçüklerimi sevmek. Daha üç koca ders yılı boyunca her sabah, bir nevi yemin hükmündeki bu andı okumaya devam edecektik. Sonrada bizden sonrakiler okuyacaktı, tıpkı bizden öncekilerinde okuduğu gibi. Sonra defterimi açtım ve sekiz ders yılı boyunca kaç kez bu yemini edeceğimize dair bir hesap yaptım... Korkunç bir rakam çıktı karşıma...

"O zaman niye insanlar birbirine yeterince sevgi ve saygı göstermiyor" diye bir soru sordum kendime, "belki de gösteriyorlardır" dedi içimden bir ses. Değilse her sabah and içmenin ne anlamı olurdu ki...

Sonra yaşlı öğretmenimiz Hulusi Bey girdi içeri. Saçları beyazlaşmış, emekliliği gelmiş ama hala öğretmenlik yapmaya devam eden Hulusi Hoca. "Günaydın arkadaşlar" dedi Hulusi Hoca. "Günaydın öğretmenim" dedik hep bir ağızdan, eliyle işaret etti ve oturduk. Sonra masasına geçti, çantasını açtı ve çantasından kitaplar çıkarıp masanın üzerine koydu, boynundaki kalın camlı gözlüğünü taktı, gözüne ve sınıfa baktı gözlüğünün üzerinden...

Bütün sınıf birden gülmeye başladı. Hulusi öğretmen, baktı, baktı ve arkadaşların gülmesi bitince gözlüğünü çıkardı. "Niye güldünüz çocuklar" diye sordu sınıfa, sınıfta çıt yoktu...

O çantasından çıkardığı ders kitapları tekrar çantaya koydu, yerinden kalktı ve kapıya doğru giderken kara tahtanın önünde durdu, sınıfa döndü biraz baktıktan sonra... Çok duygulu ve kırgın bir ses tonu ile, "az önce bir yemin ettiniz çocuklar, Türküm, doğruyum, çalışkanım, büyüklerimi saymak, küçüklerimi sevmek dediniz... Bu davranışınızın saygı neresinde söyler misiniz"?

Sınıfta yine cevap yoktu ve Yılların emektarı Hulusi öğretmen devam etti sözüne.

"Sizlere başarılı bir gelecek ve huzurlu bir hayat diliyorum çocuklar, hoşça kalın" deyip çıktı sınıftan.

İkinci ders okul müdürü geldi dersimize, Hulusi öğretmene ne yaptığımızı sordu, sonra uzun uzun konuştu sevgi ve saygı üzerine. Deli hıdırdan anlattı uzun uzun.

Hulusi hoca emeklilik dilekçesini vermiş ve işlemler bitene kadar izin alıp çekip gitmiş okuldan.

O günün akşamı eve geldiğimde babamı bahçede mangal yakarken buldum, tam etleri mangala koyarken sırtında bir çuval ve köpekleriyle deli hıdır geçti evin önündeki yoldan.

İlk pişen etleri bir tabağa koyup üzerini ekmekle kapatarak hıdırı götürmemi söyledi babaannem.

Bir koşudur vardım harabe konağın alt odasına, uzattım elimdeki tabağı, deli hıdır tabağı aldı, içinden bir parça eti, ekmeğin ara-

sına koydu ve geri kalanları köpeklere verdi, sonrada çuvalından kıpkırmızı elmalar koydu tabağa...

Elimde elma dolu tabak eve doğru gelirken Hulusi öğretmenin ve okul müdürünün konuştukları cınladı kulaklarımda... Mahallenin deli hıdırı bile sevgi ve saygıdan anlıyor ama sizler anlamıyorsunuz diyordu müdür bey...

Ben geri dönünceye kadar ikinci parti etler pişmişti bile. Tam bahçeye kurulan masaya oturmak üzereydik ki birden kar serpiştirmeye başladı.

Hemen mangalı saçak altına alıp masayı içeri taşıdık, babam pişen etleri pencereden içeri servis yapıyordu, kar ise ufaktan ufaktan ortalığı ağartırken babaannem bir taraftan takma dişleriyle etin yumuşak taraflarından yemeye çalışıyor bir taraftan da "Ahir zaman yaklaştı bu yaşa geldim bu mevsimde hiç kar yağdığını görmedim" diye söyleniyordu.

O akşam televizyonda güzel bir film vardı, onu izledik hep beraber, uyumak için odama çekildiğimde dışarısı bembeyaz olmuştu. Pencereden görünen ağaçlar bile bembeyaz olmuştu, kar ise hala lapa lapa yağmaya devam ediyordu. >

Gecenin bir yarısı sesler gelmeye başladı kulağıma, hemen kalkıp salona koşturdum, evdekilerin hepsi ayaktaydı ve hepimiz bu avazının çıktığı kadar bağırarak adamın kime bağırıldığını merak ediyorduk.

"Hırsızdır" dedi babaannem, "insanlar birbirine yardım etmeyi unuttu sadaka, zekât desen hak getire. Aç adam hırsızda olur uğursuzda" diye kendi yorumunu yaparken, babam, "anne sırası değil şimdi" diyerek kesti babaannemin sözünü.

Sonra hep birlikte dışarı çıktık. Komşumuz Doktor Kerim amcaydı bağırarak. Koşarak deli hıdır geçti evin önünden. Babam, "hayırdır Kerim Bey ne oldu" diye seslendi Kerim amcaya.

"Allah'ın delisi yahu" diye dert yandı Kerim amca. "Adam gelmiş bahçedeki ağaçları sallıyor ne kadar meyve varsa hepsi yere dökülmüş hepsi" diye açıkladı bağırmasının sebebini.

Diğer komşularda katıldı tartışmaya, onlarda tek tek söylediler gecenin karanlığında en parlak fikirlerini.

"Belediyeye şikâyet edelim alıp götürsün bu deliyi" diyenler. "Adam iyi yere dükkân açtı ha, ekmek elden su gölden" diyenler, bir sürü konuşuldu deli hıdırın arkasından.

"Deli işte" dedi babam, "hiç akli erse böyle bir şey yapar mı"?

Doktor amca, "iyide kardeşim ne istiyor bahçede durup duran ağaçlarımdan" diyerek bitirdi sözünü.

Sonra birbirlerine "iyi geceler" diyerek evlere girdi komşular.

Babam gülüyordu, "Allah Allah bir delinin ettiğine bak, bütün mahalleyi ayağa kaldırdı" diyerek.

Uyumak için tekrar odama döndüm ama uyuyamadım, deli hıdırı düşünüyordum, Hıdır abi benim çocukluğumdan beri bu mahallenin delisiydi ve ilk defa böyle bir şey yapıyordu: İlk defa.

Sonra sokağın uçlarından bağrısmalar duydum yine, konu yine deli hıdırı, ona bağırıyorlardı, birkaç sefer tekrar etti bu bağırışma, sonra babaannemin tıktırtısı duyuldu içeriden, babaannem gece saat üçe doğru kalkar gece namazı kılardı, her kalkışında odama gelir üstüm açıksa örter, yüzümden öper, saçlarımı okşar giderdi. Çok kez uyur numarası yapıp gözlerimi kapayıp izledim onun bu yüreğindeki torun sevgisini. Ama bu sefer uyur numarası yapmadım, kapı açıldı babaannem girdi içeri, beni pencerenin önünde dışarı bakar görünce şaşırdı kaldı "sen daha uyumadın mı oğlum" diyerek.

"Uyuyamadım babaanne" dedim, "deli hıdır neden yaptı böyle bir şeyi" diye sordum ona...

"O deli meli değil" diye itiraz etti babaannem.

"O zaman niye yaptı babaanne" dedim, "niye girdi adamın bahçesine".

Yaptıysa bir bildiği vardır, sabah ola hayrola dedi babaannem, sonra oturdu, Allah

dostlarından bahsetti uzun uzun. Deli hıdının daha önceki yaptığı işlerden, yoldaki pislikleri temizlemesinden, kış günü insanlar kayıpta düşmesin diye sırtında da çuvalla toz ve tuz taşıyarak yollara döktüğünden, buzları kırdığından falan işte.

Uykum gelmişti, babaannemin de vakti kalmamıştı zaten, gecenin bu saatlerinde melekler gökten iner "yok mu Allah'tan bağışlanmak isteyen, yok mu günahlarının affını isteyen, yok mu" diye seslenirlermiş...

Babaannem odasına giderken üzerimi iyice örtmüştü ve ben gecenin sessizliğine bırakmıştım kendimi. Dışarıda hala kar yağmaya devam ediyordu.

O sabah geç kalktım, tatildi ve geç yatmıştım saat ona ya da on bire doğru geliyordu. Dışarıda yine sesler vardı ama bu sefer bağırışma çağırışma değil.

Pencereden baktım bütün mahalle dışarıdaydı ve herkes üzgün ve telaşlı bir halde birbirleriyle konuşuyorlardı.

Hemen giyinip dışarı çıkınca öğrendim bu telaşın ve hüznün sebebini.

Meğerse, arka sokaklardaki bütün ağaçların dalları, üzerine düşen karı taşıyamayarak çatlamış, kırılmış, ayrılmış gövdelerinden, ama nasıl kırılma, bir ağaç katliamı sanki.

Elma ağaçları, armut ağaçları, ayvalar, kayısılar, kirazlar, dutlar hepsinin sadece gövdeleri kalmış ayakta... Ama bizim tarafta dört sokağın ağaçlarında hiçbir şey yok, yani deli hıdının sallayarak dallar üzerine biriken karları düşürdüğü ağaçların bir tek dalı daha kırılmamış...

Babaanneme baktım, o da bana bakıyordu. Şimdi anladın mı hıdının ağaçları niçin salladığını diye sordu bana. Bütün mahalle deli hıdını arıyordu, teşekkür etmek

ve yaptığı bu iyilik için onu mükâfatlandırmak istiyorlardı.

Eski konaktan bir grup geliyordu üzgün olarak.

"Ölmüş" dediler, "soğuktan donarak ölmüş..."

Mahallenin akıllıları hiçbir şeyden habersiz horul horul sıcacık döşeklerinde uyku çekerken, mahallenin akıllıları henüz yaprağını dökmemiş ağaçların üzerine düşen karı taşıyamayıp dalların kırılabileceğini düşünemezken, mahallenin delisi düşünmüş, tam dört sokaktaki ağaçları perişan olmaktan kurtarmıştı.

O yılın sonuna kadar hep deli hıdını konuştu mahallenin kadınları. Okulda kendi pencerenizden görünen meczup hıdır adlı bir kompozisyon yarışması açıldı.

Güya birinciye, ikinciye ve üçüncüye ödülleri verilecek, böylelikle okul öğrencileri deli hıdırı olan sevgi ve takdirlerini göstermiş olacaktı.

"Sevgi ve takdir yaşayanlar için" dedi babaannem, ölümler için bir fatiha yeterliymiş... Ben katılmadım, zaten katılanların hiç birisinin deli hıdını anlayabildiklerini de sanmıyorum.

Bu yıl yeni bir ders yılı ve ben altıncı sınıfa gidiyorum artık.

ÇETMİ

Ayşe Nur BOZDAĞ

Evimizin az ilerisindeki boşluğu parka dönüştürüp, parka da hıdırın adını verdiler. Ve ben her gün okula gelip giderken parkın girişinde hıdırın adının yazılı olduğu tabelanın önünde durur, akıllıyım diye geçinen birçok insanın hiçbir iz bırakmadan, hiçbir eser bırakmadan yeryüzünden çekip gidişlerini, makamları, mevkileri ve servetleri ile yok olup gidişlerini düşünürüm.

Ve her sabah okulun bahçesinde andımızı okurken "güzel Allah'ım bundan sonra deli olsun akıllı olsun, canlı olsun cansız olsun yarattığın hiçbir şeye saygıda ve sevgide kusur ettirme bana" diye Allah'a dua ederim.

7 Şubat 2007 Çarşamba Konya

Antalya'nın sığağı
Bunaltır insanı
Yaylanın soğuğu
Üşütür insanı
Hava temiz dokur insanı.

Yaklaşınca Çetmi'ye
Nefesler tutulur
İçeriye girince
Herkes selam verir durur.

Her yaz giderim Çetmi'ye
Meyve sebze yerim
Karnımı doyurur
Doğru uçurum harmana giderim.

Biraz gezerim
Yorulunca dönerim
Evde dinlenirim
Televizyon izlerim.

Gece olur yatarım
Köşe kapmaca oynarım
Mışıl mışıl uyurum
İyice rahatlarım.

Sabah olunca
Bahçe bahçe dolaşırım
Tomata bakla sökerim
Haşlar közler afiyetle yerim.

Çetmi benim memleketim
Her yaz giderim
Ev ev dolaşır
El öper dönerim.

UNUTULMAYAN DESTAN

Ahmet ZENGİN

Bu sayımızda aslında başka konulardan bahsetmek isterdim. Ama bu konunun güncelliği ve zamanlaması bakımından bu sayımızda yer alması gerektiğine inandım ve oturdum bilgisayarın başına sabahın erken saatinde beni kimse arayıp sormadan yazayım dedim.

Biliyorsunuz ki, özellikle 1990'lı yıllardan sonra Mevlana, Çanakkale, Mehmet Akif gibi İslam ve toplum önderleri ile topluma mal olmuş unutulmayacak yerlerimiz ve şahsiyetlerimiz hatırlanmaya ve bu hatırlanan yer ve kişilerle ilgili programlar yapılmaya başlandı. Yani milletimizin üzeri küllenmiş milli ve manevi duyguları ön plana çıkmaya başladı. Tabi bu programlar, işlendiği konu itibarıyla ders alınıp bizlere örnek olması açısından önemlidir. Bu programlar, geçmişimizi unutmamak, her daim hatırdı tutmak ve dönüp bir de kendimize bakmak için hatırlatmalardır.

Özellikle Mart ayı, içerisinde, Peygamberimizin doğum yıldönümü olan Mevlit Kandili, 18 Mart Çanakkale Savaşı'nın yıldönümü, İstiklal Marşımızın kabul edilisinin 87. Yıldönümü ve yaşlılar haftası gibi önemli günleri barındıran bir aydır. Buradan ben sizlere Çanakkale ve İstiklal Marşı ile ilgili birkaç söz etmek istiyorum. 22 Mart 2008 Cumartesi akşamı Alâeddin Düşün Salonu'nda, Anadolu Gençlik Derneği'nin Konya Şubesi tarafından **"İstiklal Marşı'nı güzel okuma yarışması"** düzenlendi. Yarışmayı izlemeye gelen katılımcıların yanında, yarışmaya katılanların İlköğretim ikinci kademe ve Lise düzeyinde okuyan öğrenciler olmasına rağmen henüz okula gitmediği halde İstiklal Marşı'nın tamamını ezberleyerek yarışmaya katılmak isteyen küçüklerde vardı. Ama bu küçükler, yarışma kategorisinde olmadıkları için sadece şiirlerini okumakla yetindiler, bu sebeple onların da gönülleri alınmış oldu. Önceden eleme yapılmak suretiyle finale kalan öğrenciler, salon-

da jüri ve vatandaşların huzurunda İstiklal Marşı'nı en güzel şekilde icra etmeye çalıştılar. İstiklal Marşımızı elbette gençlerimizin hepsi güzel okudu fakat bir kız öğrenci, İstiklal Marşı'nı okurken, sanki o anı yaşıyor gibi mimikleri, ses tonu ve vurgulu imalarıyla etkileyici bir sunum gerçekleştirdi. Mübalağa yapmış olmayayım tüylerim diken diken oldu. Gönlümden bu kızın birinci olması gerektiği geçiyordu. Nitekim jüri üyesi olsam bu kızın birinci seçerdim. Düşündüğüm gibi de oldu, jüri o kızımızı birinci ilan etti. Yarışmaya ödül de konmuştu: Toplamda 2.700 YTL ödül verilecekti. Liselerde dereceye girenlere 750, 500 ve 250 YTL, İlköğretimde ise 600, 400 ve 200 YTL. Lise düzeyindeki kızımız, ödülünü alırken, "benim dedem Mehmet Akif İstiklal Marşı'nı yazarken verilen ödülü almazken ben sadece okumuş biri olarak bu ödülü nasıl alabilirim" dedi ve devamla "ben de bu ödülü Uluslararası İnsani Yardım Vakfı'na (İHH) bağışlıyorum" dedi.

Jüri, yarışmaya katılan bütün öğrencileri onar kişilik gruplar halinde çağırarak suretiyle "mansiyon ödülü"yle ödüllendirdi. Ödülleri takdim eden protokolde has bel kader bizimde adımız vardı. Ödüller verilirken, şiiri okumak isteyerek yarışmaya katılan öğrenciler arasında dikkatimi çeken başka bir şey oldu. Yarışmaya katılan öğrencilerin % 70 i kızlardan oluşuyordu.

Buradan şöyle aklıma geliyor. Kişinin ilk öğretmeni, aile içinde annesidir. Bu kızlarımız da geleceğin anneleri olarak, çocuklarını millî ve manevi duygularla donatır ve buna uygun eğitim verdirirlerse gelecek neslimiz inşaallahu teala geçmişimizden kopmuş olmayacak demektir.

Bir gün sonrası yine aynı yerde, farklı bir program: İrşad vakfı tarafından düzenlenen, Çanakkale zaferini anma ve hatırlatma programı. Programın maksadı, Çanakkale'yi hissettirmek, millî ve manevi duyguların üzerindeki külleri üfleme pasları silmekti. ➤

Çanakkale zaferini anlatan iki perdelik bir oyun da sergilendi. O oyunda, insan, içinden gelen manevi duygularını da öne çıkardığı zaman, oyun, oyun değil sanki o an yaşanan bir olay gibi sergilenmektedir. En sonunda şehit gelen bir askerin cenaze namazının kılınması anında rol olarak gelen bir kızın "ah babam, sen vatan için gitmiştin, vatan sana feda olsun, ağlamıyorum, üzülüyorum, seviniyorum. Sen benim Peygamberime komşu olacaksın, senin için seviniyorum babam", diye ağlayışı hemen yanında imam rolündeki 60 yaşlarındaki İrşad Vakfı'nın üyelerinden olan Konyalı amcamızın gözyaşları salonda bulunan tüm insanları duygulandırmıştı. Bu duyguları yaşayabiliyorsak ne mutlu.

Oyunu yapmacıktan aktörlük yapmak başkadır, duygularını da içine koyarak oynamak başkadır. Buradan bizim hemşerimiz, ağabeyimiz, senaristimiz, aktörümüz Nurettin Özel abi aklıma geliyor. 1990 yılında Konya merkezde imam hatiplik görevi yaparken Nurettin Bey'in işyerine varmıştım. Aramızda sohbet ederken, filminden ve senaryodan bahsediyorduk ki önüne bir senaryo koydu ve şöyle dedi: "Bu senaryoyu tanınmış isimlerle oynamak istedim ama senaryonun içini boşalttılar". Benimde bakmamı istedi. Baktım, üzeri çizilmiş birden çok cümle vardı. Bu cümlelerin üzeri neden çizili diye sorduğumda. "Biz bu oyunu oynarız, yönetiriz ama bu cümleleri çıkarmamız lazım dediler" demişti. Bana göre çıkması gereken cümleler değildi tabi. Tanınmış oyuncuların üzerini çizdikleri cümlelerde Allah ve Resül'ün isimleri geçiyordu. Cümlelerin üzerlerini çizmelerine sebep buymuş. Allah yerine Tanrı kelimesinin kullanılmasını istiyorlarmış. Ağabeyimiz bana şöyle bir şey söylemişti: "Ahmetçiğim ben bu filmi yönetirim, filmde oynayacak köyümüzde o kadar insan var ki; hem ucuza da getiririm, içinden gelerek, Allah dediğinde gözlerinden yaş akıtacak çok insan var. Ama benim ve onların isimleri tanınmadığı için filmin önem kazanmadığı, değer verilmediği ortaya çıkıyor. Yani markalaşmış mallar gibi" demişti. Buradan şunu söylemek istiyorum: Gerek Çanakkale Zaferi ile ilgili perde oyunlarda gerekse de İstiklal Marşı'nın okunmasında içten gelerek icra edilmesi bir başka idi. Değerli hemşerilerime şöyle bir hatırlatmada bulunmak isterim: Kasabamızda her yıl düzenli olarak icra ettiğimiz Çetmi'liler dostluk ve hoşgörü gününde geçmişimizi hatırlatacak bir yarışma, millî ve manevi duygularımıza yön verecek bir program niye icra etmiyoruz?

ÇETMİ' NİN ÇALIŞKAN İNSANLARI

Baki GÜÇLÜ

Hep el ele verdiler
Her yerde bir oldular
Amaç Çetmiye hizmet
Un fabrikası kurdular

Bomboş akan dereyi
Havuza doldurdular
Verimsiz toprakları
Suya kavuşturdular

Dağ bayır hep söktüler
Her yere fidan diktiler
Çöl olmuş toprakları
Yemyeşil yeşerttiler

Güzel Çetmi'nin her yeri
Parkları bahçeleri
Bunun en mükemmeli
Sokak ve caddeleri

Girişte göze çarpar
Hoş geldiniz kemeri
Mimar Sinan'ın değil
Bu Çetmi'nin eseri

Yurt dışında Çetmili
Gece gündüz çalıştı
Amaç hizmet olunca
Birbiriyle yarıştı

Neyi başarmadılar
Her yerde kazandılar
Çetmiye hizmet için
Bir ambulans aldılar

Çetmiye bir bakmalı
Daha neler yapmalı
Yapılacak çok şey var
Kin ve nefret kalkmalı

BİR UÇTAN BİR UCA MANİLERİMİZ

Emekli Öğretmen: Halit AKSUNGUR

Karanfil deste yürü,
Canımdan dosta yürü,
Yol dikenli, dağ çamur
Bağrıma bas da yürü.

Üzerinde saatlerce konuşulacak, uzun makaleler yazılıp açıklamalar yapılacak bir konuyu, bizim insanımız, gördüğünüz gibi kısacık dizelere nasıl sıralamış ve duygu yüküyle nasıl bezeyip sarmış içimize...

Orta Torosların çileli halkı, her güzelliği, her iyiyi görür, bunun yanında çirkinlikleri de belirtir ve bir duygu selidir bu; arı duru Türkçesiyle aktarır bize içinden geçenleri... Bu toprağın çocuklarının öz malıdır manilerimiz: Bir ırmak gibi yüreklerden beslene beslene, asırları aşı aşı bizlere aktarılmış...

Bu taşı ağır memleketin güzel insanları; yaşam koşullarıyla savaşını sürdürürken, sıkıntı ve acılarını, umut ve hayallerini, aşk ve üzüntülerini bir sanatçı anlayışı içinde güzelleştirerek, sevecenliğini artırarak maniler aracılığıyla sunmuşlardır gelecek kuşaklara.

Toprağın bağrını yarıp çıkan dağ gülleri gibi yanık bağrılarından kopup gelen yaşam felsefelerini, umut ve acılarıyla kararak alın terleriyle yoğurup edebî bir güzellik anlayışı içinde ezgilere dökmüşlerdir.

Bu halk, yaşamı ile sanatı iç içe yaşatmasını bilmiş, duygularını öz Türkçesiyle ezgilere dökmüş, onlara yol vermiş, yol göstermiştir. Belki de bu yeteneği onlara çileli coğrafyasından, tarihsel dokusunda miras kalmıştır. Ne olursa olsun Torosların çileli insanı olayların basitliğine, ufak tefek ya da önemsiz oluşuna bakmadan,

çerden çöpten konular gözüyle bakmamış onları süsleyip güzelleştirerek hiç bozulmamış Anadolu Türkçesiyle dillendirmişlerdir.

Toprağı yarıp çıkan filizler örneği gönüllerimizi yeşerterek bizlere ulaşmasını sağlamışlardır.

Ateşi yanan bilir
Sevgiyi ozan bilir
Geceyi hastadan sor
Gurbeti gezen bilir.

Yaşlı ninelerimizin, analarımızın titrek elleriyle keten bezlerden kesip diktikleri peşkirlerin köşelerine kimi gözlüklü, kimi gözlüksüz oyalar işlerken, aralarına da yüreklerinin sevgilerini, gurbete yolladığı kocasını, oğlunu, torununu, kardeşlerinin hasretlerini ve ayrılığın verdiği hüznü de ekleyerek işlediğini görür gibi olursunuz.

Gelinler evin işlerini bitirdikten sonra bağa, bahçeye, ekin tarlasına doğru yol alırken yavrusunu ninesine bırakarak içinde bir sevgi yumağı, fidelere, bostanlara akıtılan suların seslerine uyarak, eşine, kardeşine maniler göndermeyi, gönlünden geçenleri diliyle mırıldanmayı unutmaz mı sanırsınız? >

Keten gömlek giymedim
Yar kıymetin bilmedim
Sen gurbete gideli
Gözyaşımı silmedim.

Halkımızın ortak malı olan manilerimiz, onların dünya görüşünü de bizlere yansıtmaktadır. Askerdeki delikanlının, genç kızlarımızın, beşiğinde ninniler söyleyerek yavrusunu uyutan anaların gönüllerinden sel olup akmışlardır.

Mani maniye peşdir
Bilmem ki nasıl iştir
Söyle garibim söyle
Burada bize yoldaştır.

Yanlış yönlendirmelerle, yanlış yönetimler sonucu büyük kentlere akın eden köylerimiz geride bir virane bırakarak geldiklerinin farkına varamamışlardır.

1950'lerden başlayarak "küçük Amerika olma" yolunda neler yitirdiğimizi anlayamadan nice değerlerimizin akıp gittiğini görür gibi oluyoruz.

Torosların çiçekleri gibi çiğdem gözlü kızları, yanık yüzleri, kavrulmuş elleriyle, karakaş üstüne yazma bağlamış anaların bellerine doladıkları ince şal; kuşaklarına birçok değerlerimiz gibi manilerimizi de sarmış götürmüşlerdir. Şimdilerde yitik manilerimizin arkasına düştük aramaktayız...

Kırık dökük de olsa manileri, öz benliğini yitirmemiş, kendi değerlerine sahip çıkmaya çalışan Torosların arasına sıkışmış dağ köylerimizde bulmanın sevincini sizlerle paylaşmak istiyorum.

El okur yazan bilir
Türküyü ozan bilir
Ne olacak halimiz
Sonumuz Allah bilir...

Yaşadığımız çarpık yüzyılın bireyler üzerindeki baskısı, yaşantıların düzene sokulması güçlüğü, gelir dağılımındaki eşitsizlikler, manevi değerlerimizdeki aşınmalar, yozlaşmalar, iş takibindeki kuyruklar, kayırmalar, hakların yitip gitmesi insanlarımızı yeni alışkanlıklara yöneltmektedir.

Dikilmiş sitelerin sefer taşı gibi konutlarında yığılmış insanlar. Altta, yan dairede ve üstte kimler oturur bilmeden. Aynı dünyanın insanları, kopuk ilişkiler, binlerce insanın arasında yalnız gezen, yalnız düşünen insanlar... Merhabasız, günaydınsız binilip inilen asansörler, kimin ne olduğunu bilemediğin bir kalabalık, dışı boyalı içi bilinmeyen bir hayat düzeni, yozlaşmış... Avunmayı türkülerde, köyünde bırakıp geldiği manilerde arar oldu insanlarımız...

>

"Sıralandık bilemeden yan yana
Ömür biter doyamadan dünyama"

Derken iç sıkıntılarını kuşaklar arası çatışmaların verdiği burukluğu, geldiği yörelerde bırakarak geldiği içtenliği, samimiyeti bulamamanın kederiyle baş başa kalmanın acılarını yaşamaktadır...

1945-47 yıllarında kış geceleri uzadıkça uzar, karanlık bir gece çökerdi köylerin üzerine. Ak kefenine bürünen dağlarımız uzun gecelerin altında ayazlara kesilirdi. Cin, şeytan masalları dinleyerek korka korka büyüdüğümüz gecelerdi onlar.

Günlerimiz yinede hızla akıp giderdi.

Yollarımız tozlu çamurlu da olsa bir bahtıyarlığın estiğini duyardık, içimizde. Komşularımızla hiçbir ayrılık gayrılık bulunmazdı. Doğallığıyla yaşanırdı her şey. Darı, nohut kavurgasının yanında iğdelerin kokusu, nar tanelerinin yerlere dökülmesi...

Manilerimiz, güzellikleri de görürdü; iyi gitmeyen iyi işlemeyen şeyleri de görürdü. Onun sahibi tek bir kişi değildi. Onu büyük bir millet sahiplenir, onun sanatçısı olurdu.

Bir şiir okumuştum Çetmi'nin Sesi'nde:

"Dağlar yorulup gürelese
Güneş tutulup geceler gelse
Bu garip Mehmet gurbette ölse
Beni köyüme götürün".

(Mehmet Karaca'dan)

Çocuklukta öğrenilen ve yaşanan her şey mezara kadar gidermiş. Yokluk da olsa, zorlukta olsa komşusundan bir okka un, bir kutu buğday alıp öğüten insanlarımız ne kadar vefalıdır biliyor musunuz?

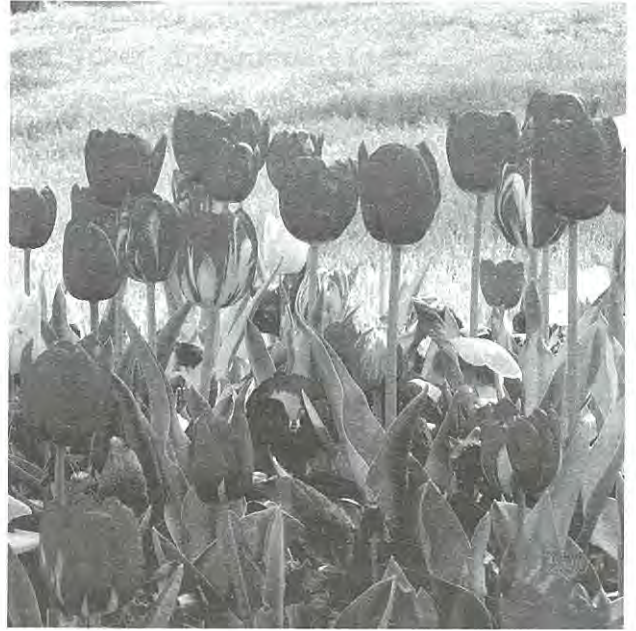
Çocukluğunda bir filize taş atarak tavşan kaçıran çocuk büyüse, okusa ya da okumasa hep o yerler, o dağlar burnunda tütecektir.

İlki zamanı obanın kadınlarıyla keçi ve koyunları sağan analar unuttur mu o anıları, o yaşantıları?

Asarcık yokuşunu ağız da unuttur mu sanırsınız o belleri kıvrılan yılan eğeyisi yolları.

Bunları neden mi anımsatıyorum?

Manilerimiz bizlere bu milletin yokluk, yoksulluklar içerisinden çırpına çırpına yükselişini, altın başakların boy verdiği goyaklardan vadilerimizin yamaçlarından çiçek açan, kendileri yoksul ama gönülleri doygun, yüzleri güleç, kurumsuz, gösterişsiz insanların yadigârıdır da ondan...

Ruhumuzda gönüllerimizde yaşayan bu maniler, dağ-deniz dinlemeden gönülden gönüle ezgiler halinde akıp gider.

İzmir'e, Aydın'a pamuk çapasına giden insanlarımızın hasret ve sevginin duygulandırmasıyla isteklerini, umutlarını, gurbetin yalnızlığını, sıcak bir ocak başını özleyişini dillendiren bu küçücük dörtlükler Anadolu'nun dört bucağına, kulaktan kulağa, dilden dile yayılıp gitmişlerdir. ➤

Karısını, çocuklarını bırakıp giden “amele” dedikleri bu insanların suskunluğuna bakmayın siz. İçin için yanan, kaynayan bir volkan gibi sevgiye, saygıya baş eğmişler, erdemli olmanın verdiği ağır başlılıkla suskundurlar. İçleri aile sevgisi, çocuk sevgisi ve eşlerinin sevgisiyle “gürlevik suyu” gibi coşup akmaktadır:

Kar yağar kar üstüne
Kış gelir nar üstüne
Dilinize bal yağsın
Her mani yar üstüne

Manilerde içlerini dökmüş insanlarımız. Kendi kendine yetme çabası içerisinde olan insanımız, çoban yalnızlığını gidermiş onunla. Tarlasında çalışan çiftçi emeğinin karşılığını alamamanın verdiği can sıkıntısını onunla aşmış. Evinde gergefini işleyen kadınlarımız, kızlarımız onunla eğlenip, ona dökmüşler içlerini, umutlarını.

Büyük kentlere akan insanlarımızı yabancı bir hayat tarzı karşılamış. Onlar da bunu manileriyle “yerme” yeteneklerini ortaya koymuşlar. Edebi bir güzellik ve sanatkâr deyişleriyle yapmışlar bu yermeyi.

Uçakları geziyor
Gök bulut arasından
Sakinma benden canım
Sinema parasından

Kendilerini aşağılayanları da sanatçı yetenekleriyle inceden inceye yermişlerdir. Geniş kültürü ve hoş görüşüyle kimseyi incitmeden, kötü sözden uzak, ince ayar nükteleriyle eleştirmelerde de bulunmuşlardır.

Karpuz kestim suyumuş
Yar dizimde uyumuş
O yar Türkçe bilmiyor
Avrupa'da büyümüş.

Manilerimizin hangi sosyo-kültürel zorunluluktan doğduğu, yaşama kazandırdığı anlamlar ve yorumlanması daha geniş çalışmalar gerektirir. Yapılarını, çeşitlerini, tarihçesini inceleme gibi bir amacımız olmadı. Buna yerimiz de uygun değil zamanımız da.

Burada yapmak istediğimiz şey, halkımızın yeteneğini, sevgisini, vefalılığını ortaya koyarak; ülkesine, yurduna, geleneklerine bağlı ve gerektiği gibi hareket yeteneğine sahip sanatkâr yaratılışlı olduklarını ortaya koyarak bunları manilere döktüklerini belirtmektir.

Vereceğimiz şu örnekte bunun en güzel anlatımıdır;

Toros yaylalarının bir köyünden yeni evli birisi askere gider. Eşinin hamile olup olmadığını öğrenecektir ama bunu bir türlü yazamaz. Ancak maniye dökerek öğrenebileceğini düşünür mektubun sonuna bir mani ekler.

Yürü mektubum yürü
Düşü hayra yor da gel
Bir iken iki olduk
Üç olduk mu sor da gel.

>

Burada şunu belirtelim ki, o sıralarda yeni gelinler kayın babanın ve ananın yanında konuşamazdı. Çocuğunu sevemezdi. Bu o günün saygısı olarak yaşanan bir gerçektir. Baba mektubu okur ve karşılığını yazar. Oğlunun ne istediğini bilmıştır:

Mektubun iyi mektup
Böyle mektup yine yaz
Tarlan ürün vermedi
İzinli gel gene gaz.

Manilerimiz önemli bir ihtiyacı karşılamasaydı, bu günlere gelebilir miydi? Geçmiş yılların hayat izlerini, duygularını, hayat anlayışlarını bizlere anlatabilirler miydi? Bu günleri de geleceğe aktaracaklardır.

Torosların köylüleri koyun koyuna yaşadığı dağlarla dertleşmiş, kendilerine yoldaş onlarla haldaş olmuşlardır.

Hey dağlar, taşlı dağlar,
Çiçekli kuşu dağlar,
Sen kimden ayrıldın ki,
Gözleri yaşlı dağlar...

Kimi zaman bu dağlara üzüntü ile bakmış, kimi zamanda sevinçlerini, hasretlerini onlarla paylaşmışlardır. Bu dağların, yaylaların insanı kültürlü sevgileri güçlüdür. Tarihten ve doğasından aldıkları esin kaynağını yaşamın her alanında doğru ve verimli kullanmasını bilmıştır. Hayat anlayışları da o dağların yüceliği gibi yükseklerle doğrudur.

Dağlarda gezer oldum,
Okuyup yazar oldum,
Ben o yârin yolunda,
Kuruyup gazel oldum.

Torosların, burcu burcu boy verdiği çiçeklerinin kokularıyla, Menderesler çizerek akıp giden Göksu'nun köpükleri, gönülleri zengin sabırlı insanların gönüllerini okşayarak Akdeniz'e doğru yol alırken anaevlat sevgisini işleyen bir maniyle hoşça kalın diyorum:

Bağda gül biter oldu,
Hasretin yeter oldu,
O benim kınalı kuzum,
Gözümde tüter oldu.

Bu dağlar ulu dağlar,
Pınarı sulu dağlar,
Garip gurbette kalmış,
Anası durmaz ağlar.

Dağda keklik kümesi,
Bastırıktaki kafesi,
Oğlan vezir de olsa,
Olur, kızın kölesi.

Küpümüz dolu pekmez,
Ağlayıp durmak yetmez,
Şu Çetmi'nin kızları,
Altınsız gelin gitmez.

KARACAOĞLAN'DAN SEÇMELER

Sevda sevda derler, behey yarenler,
Görmeyene bir acayıp hal olur,
Varıp bir kız on yaşına girince,
Açılmadık bir tomurcuk gül olur.

Onbirinde mah yüzüne bakılır,
Oniki de kızın kahrı çekilir,
Onüçünde ak gül olur açılır,
Ondördünde her bir yeri bal olur.

Onbeşinde sevda düşer başına,
Onaltı da yâdlar girer düşüne,
Onyedide gezer kendi başına,
Çok sallanma zülûflerin tel olur.

Onsekiz de gayet yüksekten uçar,
Ondokuzda gözlerinden kan saçar,
Yirmisinde sevdiğinden vazgeçer,
Son deminde bir kötüye kul olur.

Karacaoğlan der ki; kaşları kara,
Yüreğime vurdun onulmaz yara,
Çok varıp gelirsen sen de her yere,
Ya muhabbet kalkar, ya bir hâl olur.

Dinle sana bir nasihat edeyim,
Hatırdan, gönülden geçici olma...
Yiğidin başına bir hâl gelince,
Ânı yâd ellere açıcı olma...

Mecliste arif ol, kelâmı dinle,
El iki söylerse sen birin söyle,
Elinden geldikçe sen iyilik eyle,
Hatıra dokunup yıkıcı olma...

KARDEŞİM Ali ASLAN

Hissederdin her an ölümün soğuk yüzünü
Kalbinde taşırdın ağrını sızını
Kardeş bilirdin şu âlemin gelini, kızını
Merttin, toktun, Toroslar'a sevgi, dostluk
ektin
Sen herkesin bizim dediği Mehmet'tin.

Seni herkes iyi sözlerle yad ediyor
Senin için çocuklar, yaşlılar gözyaşı
döküyor
Duam odur; seni Resulümde, Mevla'da
seviyor

Bir baharda çiçekler açarken dağda
Seni inşallah yolladık Cennet-i alaya
Ne olur bizden selâm söyle Resülullaha
Dileğimiz odur kavuşuruz cennet-i alada

Örnektin büyüklere küçüklere
Nasıl sığırdın bunca sevgiyi, dostluğu
yaralı kalbe
Yüce Allah'ım inşallah seni koya Cennetine
Seni sevenlere de senin kadar sevmek
nasip ede

Merttin, toktun, Toroslar'a sevgi, dostluk
ektin
Sen herkesin bizim dediği Mehmet'tin

BİLMECELER

1. Tavuklar en çok hangi ülkeyi sever.
2. Hangi kalemle yazılmaz.
3. Bize ait olduğu halde başkalarının kullandığı şey nedir?
4. Babam kandil, dedem çıra, işin yoksa beni ara.
5. Taştandır demirdendir, yediği hamurdandır, bütün dünyayı doyurur, kendi doymaz nedendir?
6. Sarı tavuk dalda yatar, dal kırılır yerde yatar.
7. İnsan ne yiyince üzülür?
8. Yürür yürür iz etmez, hızlı gitse toz etmez.
9. Hangi karnede sıfır bulunmaz?
10. Geceleri fener, gündüzleri söner.

BUL BAKALIM BULABİLİRSEN

Boş karelere 1'den 25 kadar olan sayıları öyle yazın ki; yan yana, alt alta ve köşeden köşeye toplamaları hep 65 olsun.

15	2	1	15
			8
8			15
15			0

Sıfırdan 15'e kadar olan sayıları karelere öyle yerleştirin ki; Yan yana, alt alta ve köşeden köşeye toplamaları 30 etsin.

FIKRALAR

Bir gün küçük bir kız oturup annesinin mutfakta bulaşıkları yıkamasını seyrediyordu. Aniden annesinin saçlarında beyazlar olduğunu fark etti. Annesine baktı ve merakla sordu, "Neden saçında beyazlar var anne?". Annesi yanıtladı: "Sen her yanlış yaptığında, beni kızdırdığında, mutsuz ettiğinde, saçlarımdan biri beyazlar". Küçük kız bu cevap üzerinde bir süre düşündü ve sonra sordu: "Anne, öyleyse anneannemin tüm saçları nasıl bembeyaz oldu?"

Öğretmen öğrencilerine sormuş: -Allah hepimizin cennete gitmesini istediği halde niye cehenneme gönderiyor. Çocuğun birisi öğretmenin sorusuna soruyla cevap veriyor: -Öğretmenim siz bizim 5 almamızı istediğiniz halde niye sınav yapıyorsunuz?

GÜZEL SÖZLER

- İnanç, göremediklerine inanmaktır. Bu inancın ödülü ise, inandıklarını görmektir.
- İsterseniz yanlış düşünün, ama her durumda kendi kafanızla düşünün. (Doris Lessing)
- Gül sunan bir elde daima bir miktar gül kokusu kalır. (Çin atasözü)
- Sözü en güzeli, söyleyenin doğru olarak söylediği, dinleyenin de yararlandığı sözdür. (Aristo)
- İyi ağaç kolay yetişmez; rüzgâr ne denli güçlü eserse, ağaç da o denli sağlam olur. (J. Willard Marriot)
- Yazı yazmayı öğrenmek, her şeyden önce düşünmeyi öğrenmektir. (Amie Suché)

Bilmecelerin Cevapları: 1. Mısır, 2. Kontrol Kalem, 3. Adımız, 4. Ampül, 5. Fırın, 6. Ayva, 7. Kazık, 8. Gemi, 9. Sağlık Karnesinde, 10. Yıldız.

ÇETMİ'DEN HABERLER

EVLENENLER & NİŞANLANANLAR

- Recep Coşkun'un oğlu Hakan, Nuri Arı'nın kızı Müzeyyen ile evlendi.
- İbrahim Karaçam'ın oğlu Ali, Alatalı Aziz Hoca'nın kızı Cennet ile evlendi.
- Tütü Mehmet'in oğlu Selahattin, Hasan Yerlikaya'nın kızı Gülsüm ile evlendi.
- Mahmut Öğüt'ün oğlu Mehmet, Mahmut Semerci'nin kızı Fadime'yle evlendi.
- Çilek Ali'nin oğlu Mehmet, Hoca Hasan'ın kızı Asiye Bayram'la evlendi.
- Halli İbrahim'in oğlu Baki Uslan, Hacı Yıldırım'ın kızı Emine ile evlendi.
- Balcı Ahmet'in oğlu Samet Balcı, Kerim Çetin'in kızı Fadime ile nişanlandı.
- Mesut Coşkun'un oğlu Akif, Şükrü Ahmet'in kızı Gülesen ile nişanlandı.
- Mesut Coşkun'un oğlu Ahmet, Hasan Yerlikaya'nın kızı Fatma ile nişanlandı.
- Hüseyin Eşiyok'un oğlu Mehmet, Mustafa Bircan'ın kızı Fadime ile nişanlandı.

DÜŞKÜN VE HASTA OLANLAR

Mehmet YILDIRIM (Kör Mehmet) Çetmi'de

Ali GÜÇLÜ (Kavgalı Ali) Çetmi'de

Hasta olan hemşerilerimize acil şifalar, evlenen gençlerimize de ömür boyu sağlık ve mutluluklar dileriz.

Halil COŞKUN

Kadir KASAP

Ramazan AYVAT

Abdullah CENGİZ

Mehmet UENAL

Kerim TIKIR

Ali SEÇEN

Sarraf
ALTUNTAŞ

Sarraf
ALTUNTAŞ

Sarraf
ALTUNTAŞ

Sarraf
ALTUNTAŞ

Altuncard
Kartınızı Devam Ediyor

Altuncard
Yüksekçe Üye Firmalarımızla
Size Kolaylıklar Sağlıyor

Altuncard
AVANTAJLARINI KACIRMAYIN

Satış ve servise
adresinde bekleyin

SARRAF ALTUNTAŞ

Set Takımı
Bilezik
Küpe
Kolye
Yüzük
İnci - Pırlanta
Saat ve Çeşitleri

Mehmet ALTUNTAŞ
ve Oğulları

Tevfikiye Cad.
Kapu Camii Yanı No: 56
Tel: 0 332 351 16 60
351 38 85 KONYA

Merbolin

Merkez : 351 48 62
Şube : 351 11 86
Showroom: 353 59 20

ÖRNEK BOYA

Merkez: Sefhavan Mah.
Başarılı Cad. No: 43/B KONYA
Tel: 0332 351 48 62 - 353 18 90

Şube: Tefikiye Cad. No: 83
Tel: 0332 351 11 86
Faks: 0332 352 56 59 KONYA

